

ESO 4

Valencià: Llengua i Literatura

**PROPOSTA
PEDAGÒGICA**

ÍNDEX

1. Introducció.....	3
1.1. Justificació de la proposta pedagògica	3
1.2. Contextualització.....	4
2. Objectius de l'ESO	8
3. Perfil d'eixida i competències clau	9
4. Competències específiques	12
1.1 Connexions entre les competències específiques	13
1.2 Connexions amb competències específiques d'altres àrees	13
1.3 Connexions amb les competències clau	14
5. Sabers bàsics	15
6. Situacions d'aprenentatge	19
7. Atenció a la diversitat	21
1.1 Mesures de resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat nouvingut	21
1.2 Mesures de resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat ACI i ACIS.....	23
8. Recursos.....	29
9. Avaluació.....	30
1.1 Criteris d'avaluació	30
1.2 Instruments d'avaluació	34
1.3 Criteris de qualificació	35
10. Metodologia i orientacions didàctiques.....	36
11. Unitats didàctiques i temporalització.....	37
1.1 Organització de les unitats didàctiques	37
1.2 Distribució temporal de les unitats didàctiques	79
12. Avaluació de la pràctica docent i indicadors d'èxit.....	80

1. INTRODUCCIÓ

1.1 JUSTIFICACIÓ DE LA PROPOSTA PEDAGÒGICA

La Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, (LOMLOE) per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2006, d'Educació (LOE), té com a finalitat adaptar el sistema educatiu als reptes i desafiaments del segle XXI d'acord amb els objectius fixats per la Unió Europea i la UNESCO per a la dècada 2020/2030.

Amb aquesta finalitat, l'article 6 de la Llei especifica que l'objectiu del currículum és facilitar el desenvolupament educatiu de l'alumnat, garantint la seua formació integral, contribuint al ple desenvolupament de la seua personalitat i preparant-los per a l'exercici ple dels drets humans, d'una ciutadania activa i democràtica en la societat actual i que, en cap cas, podrà suposar una barrera que genere abandonament escolar o impedisca l'accés al gaudi del dret a l'educació.

Per a l'educació secundària, l'article 22 en concreta la finalitat: «aconseguir que els alumnes i les alumnes adquirisquen els elements bàsics de la cultura, especialment en els seus aspectes humanístic, artístic, científicotecnològic i motriu; desenvolupar i consolidar en ells els hàbits d'estudi i de treball; així com hàbits de vida saludables, preparant-los per a la incorporació als estudis posteriors, per a la inserció laboral i formar-los per a l'exercici dels drets i obligacions de la vida com a ciutadans.»

La LOMLOE, seguint aquest esperit, planteja un nou model educatiu de caràcter molt més competencial que no instruccional, que prioritze la formació continua i la capacitat d'aplicar els coneixements, els sabers, per tal d'afavorir la resiliència i la capacitat d'adaptar-se al canvi, que han de permetre participar activament en la societat i gestionar amb èxit les transicions en el mercat laboral. En aquest sentit, el Reial decret 217/2022, de 29 de març, pel qual s'estableix l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'Educació Secundària Obligatoria, al preàmbul, subratlla la necessitat de propiciar l'aprenentatge competencial, autònom, significatiu i reflexiu en totes les matèries, en què les situacions d'aprenentatge han de tindre un paper fonamental.

El Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatoria, incideix en la necessitat de dotar l'alumnat d'eines perquè comprega i respecte els aspectes culturals, històrics, socials, artístics, econòmics, tecnològics i científics del seu entorn més pròxim; desenvolupe aprenentatges significatius que puga aplicar en la seua vida quotidiana; i adquirisca formació relativa als drets i obligacions de la ciutadania, que afavorisca una convivència sense discriminacions per raó de gènere, ètnia, religió, llibertat sexual, entre altres. A més, dona una especial importància a la reflexió i consciència de diferents models de vida, sostenibles i saludables, a l'emergència climàtica i a la salut mental i física.

L'article 7 del Decret estableix els principis que fonamenten l'ensenyament secundari en catorze objectius concrets que l'alumnat haurà d'assolir durant aquesta etapa. Tot i que els objectius estan connectats entre si d'una manera que sovint els fa indestruïbles els uns dels altres i que han de ser tractats en totes les matèries, pel que fa a la nostra en concret, València: Llengua i Literatura, n'hi ha dos que ens competeixen directament:

- h) Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, en les llengües oficials, el valencià, com a llengua pròpia, i el castellà, com a llengua cooficial, textos i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.
- j) Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història pròpies i dels altres, incloent les llengües familiars, així com el patrimoni artístic i cultural, com a mostra del multilingüisme i de la multiculturalitat del món, que també s'ha de valorar i respectar.

El primer d'aquests dos objectius, comprendre i expressar amb correcció textos i missatges complexos i iniciar-se en el coneixement de la lectura i l'estudi de la literatura, és essencial per aconseguir les finalitats de l'etapa, en tant que és l'eina fonamental per accedir al coneixement de qualsevol àrea, i forma, a més, part del perfil d'eixida de secundària.

Pel que fa a les competències claus, l'àrea de Valencià és, juntament amb la de Castellà, la matèria sobre la qual recauen de manera més directa el desenvolupament de la competència en comunicació lingüística (CCL) i, la competència plurilingüe (CP), amb l'anglès i segones llengües estrangeres.

1.2 CONTEXTUALITZACIÓ

1..2.1. UBICACIÓ I ENTORN SOCIOECONÒMIC I CULTURAL

Benicàssim és un municipi del País Valencià situat a la comarca de la Plana Alta, al costat de la mar i al peu de la serra del Desert de les Palmes, la qual en gran part pertany al seu terme municipal.

Té una població de 18.991 habitants (INE 2021) durant l'hivern, però si afegim la població resident en les àrees urbanitzades vil·les i apartaments, que ja comuniquen el poble amb la mar i els visitants de l'estiu, es poden superar fàcilment els 100.000 habitants durant el mes d'agost.

Precisament el desenvolupament del sector turístic, base de la seua economia, li ha donat un fort impuls demogràfic durant els últims anys. També s'ha incrementat la immigració estrangera.

Evolució demogràfica									
1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	2004	2005	2010
6.565	6.640	8.405	9.913	10.702	11.874	13.901	15.151	16.200	18.006

1..2.1. DESCRIPCIÓ DEL CENTRE

Segons dades del nostre propi centre, l'IES Violant de Casalduch, és l'únic centre de secundària al poble, així doncs és un reflex prou acurat de les característiques de la societat a què representa.

El centre acull al voltant de 900 alumnes d'Educació Secundària Obligatòria, Batxillerat, FP bàsica i Cicles Formatius, és a dir, la franja d'edat oscil·la entre 12 i 20 anys. Els joves se situen entre l'adolescència i l'edat adulta. Açò implica la barreja d'interessos.

Multiculturalitat: Actualment, un mínim de 25 nacionalitats diferents, es barregen a les nostres aules. 135 alumnes d'altres països, representen el 22% en l'ESO, 15% en el Batxillerat i un percentatge inferior en els Cicles Formatius.

2. OBJECTIUS DE L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

El Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatoria, estableix que l'Educació Secundària Obligatoria ha de contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats que els permeten:

- a) Assumir responsablement els seus deures, conèixer i exercir els seus drets en el respecte als altres, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups, exercitar-se en el diàleg afermant els drets humans com a valors comuns d'una societat plural i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.
- b) Desenvolupar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip com a condició necessària per a una realització eficaç de les tasques de l'aprenentatge i com a mitjà de desenvolupament personal.
- c) Valorar i respectar les diferències de gèneres i la igualtat de drets i oportunitats entre ells. Rebutjar els estereotips que suposen discriminació entre homes i dones.
- d) Enfortir les seues capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seues relacions amb els altres, així com rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.
- e) Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació per a, amb sentit crític, adquirir nous coneixements. Desenvolupar les competències tecnològiques bàsiques i avançar en una reflexió ètica sobre el seu funcionament i utilització.
- f) Concebre el coneixement científic com un saber integrat, que s'estructura en diferents disciplines, així com conèixer i aplicar els mètodes per a identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència.
- g) Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per a aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.
- h) Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, en les llengües oficials, el valencià, com a llengua pròpia, i el castellà, com a llengua cooficial, textos i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.
- i) Comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.
- j) Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història pròpies i dels altres, incloses les llengües familiars, així com el patrimoni artístic i cultural, com a mostra del multilingüisme i de la multiculturalitat del món, que també s'ha de valorar i respectar.
- k) Conèixer i acceptar el funcionament del propi cos i el dels altres, respectar les diferències, afermar els hàbits de cura i salut corporals i incorporar l'educació física i la pràctica de l'esport per a afavorir el desenvolupament personal i social. Conèixer i valorar la dimensió humana de la sexualitat en tota la seua diversitat.
- l) Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum, la cura, l'empatia i el respecte cap als éssers vius, especialment els animals, i el medi ambient, contribuint a la seua conservació i millora.

- m) Apreciar la creació artística i comprendre el llenguatge de les diferents manifestacions artístiques, utilitzant diversos mitjans d'expressió i representació.
- n) Prendre consciència de les problemàtiques que té plantejades la humanitat i que es concreten en els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

3. PERFIL D'EIXIDA I COMPETÈNCIES CLAU

El Reial Decret 217/2022, de 29 de març, pel qual s'estableix l'ordenació i les ensenyances mínimes de l'Educació Secundària Obligatoria, defineix el **Perfil d'eixida** com a la ferramenta que identifica i concreta, en connexió amb els reptes del segle XXI, les competències clau que s'espera que l'alumnat desenvolupi en completar una determinada fase de l'itinerari formatiu. El perfil d'eixida es considera la matriu que cohesiona i cap on convergeixen els objectius de les diverses etapes que constitueixen l'ensenyament bàsic. S'han de tenir en compte, per tant, per a fonamentar les decisions curriculars, les estratègies i les orientacions metodològiques; l'aprenentatge permanent i el referent en l'avaluació dels aprenentatges de l'alumnat.

El Perfil d'eixida s'ha dissenyat tenint en compte la Recomanació del Consell de la UE relativa a les competències clau per a l'aprenentatge permanent, els reptes de la UNESCO i els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030 de l'ONU, per tal de garantir que l'alumnat que supere amb èxit l'ensenyament bàsic estiga capacitat per a activar els aprenentatges que li permeten respondre davant dels desafiaments als quals haurà d'enfrontar-se al llarg de la seua vida. Es tracta de saber mobilitzar continguts, habilitats i actituds per poder actuar i solucionar necessitats presents en la realitat.

Aquests assoliments que es consideren imprescindibles perquè l'alumnat pugui progressar amb èxit en el seu itinerari formatiu i encarar-se als principals reptes i desafiaments globals i locals són les **competències clau**.

De l'adaptació de les competències clau establides en la Recomanació del Consell de la UE, la LOMLOE estableix les següents:

CCL: competència en comunicació lingüística CP: competència plurilingüe

CMCT: competència matemàtica i competència en ciència i tecnologia

CD: competència digital

CPSAA: competència personal, social i d'aprendre a aprendre CC: competència ciutadana

CE: competència emprenedora

CCEC: competència en consciència i expressió culturals

Hem de tenir en compte la transversalitat de totes les competències clau, que s'adquireixen i es desenvolupen en totes les àrees i matèries. A més, per tal de definir-les i concretar-les, el Reial Decret 217/2022 ha establert un conjunt de **descriptors operatius**, que són el referent, juntament amb els objectius de l'etapa, per a les competències específiques de cada matèria.

Pel que fa a l'especial vinculació a la nostra matèria, ens centrarem en la competència en comunicació lingüística (CCL) i la competència plurilingüe (CP).

COMPETÈNCIA EN COMUNICACIÓ LINGÜÍSTICA

La competència en comunicació lingüística suposa interactuar de manera oral, escrita, signada o multimodal de manera coherent i adequada en diferents àmbits i contextos i amb diferents propòsits comunicatius. Implica mobilitzar, de manera conscient, el conjunt de coneixements, destreses i actituds que permeten comprendre, interpretar i valorar críticament missatges orals, escrits, signats o multimodals evitant els riscos de manipulació i desinformació, així com comunicar-se eficaçment amb altres persones de manera cooperativa, creativa, ètica i respectuosa.

La competència en comunicació lingüística constitueix la base per al pensament propi i per a la construcció del coneixement en tots els àmbits del saber. Per això, el seu desenvolupament està vinculat a la reflexió explícita sobre el funcionament de la llengua en els gèneres discursius específics de cada àrea de coneixement, així com als usos de l'oralitat, l'escriptura o les llengües de signes per a pensar i per a aprendre. Finalment, fa possible apreciar la dimensió estètica del llenguatge i gaudir de la cultura literària.

DESCRIPTORS OPERATIUS	
En completar l'Educació Primària, l'alumne o l'alumna...	En completar l'ensenyament bàsic, l'alumne o l'alumna...
CCL1. Expressa fets, conceptes, pensaments, opinions o sentiments de manera oral, escrita, signada o multimodal, amb claredat i adequació a diferents contextos quotidians del seu entorn personal, social i educatiu, i participa en interaccions comunicatives amb actitud cooperativa i respectuosa, tant per a intercanviar informació i crear coneixement com per a construir vincles personals.	CCL1. S'expressa de manera oral, escrita, signada o multimodal amb coherència, correcció i adequació als diferents contextos socials, i participa en interaccions comunicatives amb actitud cooperativa i respectuosa tant per a intercanviar informació, crear coneixement i transmetre opinions, com per a construir vincles personals.
CCL2. Comprén, interpreta i valora textos orals, escrits, signats o multimodals senzills dels àmbits personal, social i educatiu, amb acompanyament puntual, per a participar activament en contextos quotidians i per a construir coneixement.	CCL2. Comprén, interpreta i valora amb actitud crítica textos orals, escrits, signats o multimodals dels àmbits personal, social, educatiu i professional per a participar en diferents contextos de manera activa i informada i per a construir coneixement.
CCL3. Localitza, selecciona i contrasta, amb el degut acompanyament, informació senzilla procedent de dues o més fonts, avaluant la seua fiabilitat i utilitat en funció dels objectius de lectura, i la integra i transforma en coneixement per a comunicar-la adoptant un punt de vista creatiu, crític i personal al mateix temps que respectuós amb la propietat intel·lectual.	CCL3. Localitza, selecciona i contrasta de manera progressivament autònoma informació procedent de diferents fonts, avaluant la seua fiabilitat i pertinència en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i desinformació, i la integra i transforma en coneixement per a comunicar-la adoptant un punt de vista creatiu, crític i personal al mateix temps que respectuós amb la propietat intel·lectual.

CCL4. Llig obres diverses adequades al seu progrés maduratiu, seleccionant aquelles que millor s'ajusten als seus gustos i interessos; reconeix el patrimoni literari com a font de gaudi i aprenentatge individual i col·lectiu; i mobilitza la seua experiència personal i lectora per a construir i compartir la seua interpretació de les obres i per a crear textos d'intenció literària a partir de models senzills.	CCL4. Llig amb autonomia obres diverses adequades a la seua edat, seleccionant les que millor s'ajusten als seus gustos i interessos; aprecia el patrimoni literari com a llit privilegiat de l'experiència individual i col·lectiva; i mobilitza la seua pròpia experiència biogràfica i els seus coneixements literaris i culturals per a construir i compartir la seua interpretació de les obres i per a crear textos d'intenció literària de progressiva complexitat.
CCL5. Posa les seues pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica, la gestió dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones, detectant els usos discriminatoris, així com els abusos de poder, per a afavorir la utilització no sols eficaç sinó també ètica dels diferents sistemes de comunicació.	CCL5. Posa les seues pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones, evitant els usos discriminatoris, així com els abusos de poder, per a afavorir la utilització no sols eficaç sinó també ètica dels diferents sistemes de comunicació.

COMPETÈNCIA PLURILINGÜE (CP)

La competència plurilingüe implica utilitzar diferents llengües, orals o signades, de manera apropiada i eficaç per a l'aprenentatge i la comunicació. Aquesta competència suposa reconèixer i respectar els perfils lingüístics individuals i aprofitar les experiències pròpies per a desenvolupar estratègies que permeten mediar i fer transferències entre llengües, incloses les clàssiques, i, en el seu cas, mantindre i adquirir destreses en la llengua o llengües familiars i en les llengües oficials. Integra, així mateix, dimensions històriques i interculturals orientades a conèixer, valorar i respectar la diversitat lingüística i cultural de la societat amb l'objectiu de fomentar la convivència democràtica.

DESCRIPTORS OPERATIUS	
En completar l'Educació Primària, l'alumne o l'alumna...	En completar l'ensenyament bàsic, l'alumne o l'alumna...
CP1. Usa, almenys, una llengua, a més de la llengua o llengües familiars, per a respondre a necessitats comunicatives senzilles i predictibles, de manera adequada tant al seu desenvolupament i interessos com a situacions i contextos quotidians dels àmbits personal, social i educatiu.	CP1. Usa eficaçment una o més llengües, a més de la llengua o llengües familiars, per a respondre a les seues necessitats comunicatives, de manera apropiada i adequada tant al seu desenvolupament i interessos com a diferents situacions i contextos dels àmbits personal, social, educatiu i professional.
CP2. A partir de les seues experiències, reconeix la diversitat de perfils lingüístics i experimenta estratègies que, de manera guiada, li permeten realitzar transferències senzilles entre diferents llengües per a comunicar-se en contextos quotidians.	CP2. A partir de les seues experiències, realitza transferències entre diferents llengües com a estratègia per a comunicar-se i ampliar el seu repertori lingüístic individual.

CP3. Coneix i respecta la diversitat lingüística i cultural present en el seu entorn, reconeixent i comprenent el seu valor com a factor de diàleg, per a millorar la convivència.

CP3. Coneix, valora i respecta la diversitat lingüística i cultural present en la societat, integrant-la en el seu desenvolupament personal com a factor de diàleg, per a fomentar la cohesió social.

4. COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

Les **competències específiques** són els assoliments que l'alumnat ha de poder desplegar en activitats o situacions que requereixen els **sabers bàsics** de cada matèria. Són, a més, un element de connexió entre el Perfil d'eixida, els sabers bàsics i els criteris d'avaluació, que s'han de desenvolupar mitjançant **situacions d'aprenentatge** contextualitzades.

El Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria, estableix les següents competències específiques per a l'àrea de Valencià: Llengua i Literatura:

Multilingüisme i interculturalitat (CE1)

Descriure i apreciar la diversitat lingüística i cultural de la Comunitat Valenciana, d'Espanya i del món, per mitjà del reconeixement de les llengües de l'alumnat i de la realitat multilingüe i intercultural de l'entorn, analitzant les característiques, l'origen i el desenvolupament sociohistòric de les dues llengües oficials i de les principals varietats lingüístiques, i combatent els prejudicis lingüístics.

Comprensió oral i multimodal (CE2)

Comprendre, interpretar i valorar, de manera autònoma, textos orals i multimodals propis dels àmbits personal, social, educatiu i professional, per mitjà de l'escolta activa, aplicant estratègies de comprensió oral, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluant-ne la qualitat i fiabilitat.

Comprensió escrita i multimodal (CE3)

Comprendre, interpretar i valorar, de manera autònoma, textos escrits i multimodals propis dels àmbits personal, social, educatiu i professional, per mitjà de la lectura de textos, aplicant estratègies de comprensió escrita, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluant-ne la qualitat i fiabilitat.

Expressió oral (CE4)

Produir missatges orals amb coherència, cohesió i adequació, fluïdesa i correcció, per mitjà de diferents suports i situacions de comunicació de l'àmbit familiar, social, educatiu o professional.

Expressió escrita i multimodal (CE5)

Produir textos escrits i multimodals coherents, cohesionats, adequats i correctes emprant estratègies de planificació, textualització, revisió i edició.

Interacció oral, escrita i multimodal (CE6)

Interactuar de manera oral, escrita i multimodal, de forma progressivament autònoma, per mitjà de textos de complexitat creixent dels àmbits personal, social, educatiu i professional, utilitzant un llenguatge no discriminatori i estratègies bàsiques de comprensió, expressió i resolució dialogada de conflictes, de manera síncrona i asíncrona.

Mediació oral, escrita i multimodal (CE7)

Mediar entre interlocutors aplicant estratègies d'adaptació, simplificació i reformulació del llenguatge per a processar i transmetre informació més elaborada en situacions comunicatives d'àmbit personal, social i professional.

Lectura autònoma (CE8)

Llegir obres i textos de caràcter divers i de complexitat progressiva, seleccionats amb autonomia, i reflexionar sobre el perfil lector que es va configurant.

Competència literària (CE9)

Llegir i produir textos literaris, contextualitzats en la cultura i la societat, com a font de plaer i de coneixement.

4.1 Connexions entre les competències específiques de l'àrea i matèria

Les competències en comprensió i expressió oral, escrita i multimodal (CE2, CE3, CE4, CE5), com a destreses lingüístiques bàsiques, estan a la base de la comunicació i, com a tals, són indestruïbles de les competències en interacció (CE6) i mediació (CE7), ja que no hi ha processos comunicatius bidireccionals sense expressió ni comprensió.

La competència multilingüe i intercultural (CE1) no es pot assolir sense una bona competència en comprensió oral i escrita (CE2, CE3) per entendre la diversitat lingüística i cultural i tampoc no es pot desvincular de l'expressió i la interacció (CE4, CE5 i CE6) com a eines de reflexió interlingüística. Amb el suport de les competències en lectura autònoma (CE8) i literària (CE9) com a font d'accés a altres cultures.

La lectura autònoma (CE8) està indissolublement connectada amb la comprensió escrita (CE2) i sovint amb la competència literària (CE9); i estretament vinculada amb la comprensió oral (CE3); l'expressió oral (CE4) i escrita (CE5) i la mediació (CE7) en les activitats de foment lector (clubs de lectura, ressenyes literàries, dramatitzacions, etc.)

L'assoliment de la competència literària (CE9), per una banda necessita les competències en comprensió oral i escrita (CE2, CE3), així com també les d'expressió (CE4, CE5), per crear textos literaris; i per l'altra és una eina que es nodreix i es retroalimenta amb la interacció (CE6) i mediació (CE7) amb el seu entorn i que es complementa i s'amplia amb la competència multilingüe i la interculturalitat (CE1)

4.2 Connexions amb competències específiques d'altres àrees

Les destreses lingüístiques bàsiques (expressió oral (CE4), expressió escrita (CE5), comprensió oral (CE2), comprensió escrita (CE3) i interacció (CE6)) estan a l'eix vertebrador del procés d'aprenentatge i com a tals estan indissolublement connectades a totes les competències específiques de la resta de matèries (lingüístiques i no lingüístiques). Com també ho està la lectura autònoma (CE8), ja que la llengua escrita està present a totes les matèries.

La mediació lingüística (CE7), sobretot, i la competència plurilingüe (CE1) tenen un gran relació amb les competències específiques de l'àmbit lingüístic, ja que impliquen diferents codis lingüístics i coneixements tant socioculturals com pragmàtics de diferents llengües i cultures.

La competència literària (CE9), a banda de la vinculació a l'àrea lingüística té una forta connexió amb les arts, les humanitats i les noves tecnologies, especialment: Geografia i Història; Música i Educació Plàstica, Visual i Audiovisual; Tecnologia i Digitalització, i Valors Cívics i Ètics.

4.3 Connexions amb les competències clau

Al quadre següent es mostra la relació de les competències clau amb les competències específiques de la matèria i la distribució per apartats al *Via ESO 4t*

APARTAT	COMPETÈNCIES CLAU	COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES
Què en saps?	CCL, CPSAA, CC, CCEC	Comprensió oral i multimodal Comprensió escrita i multimodal Expressió oral Interacció oral, escrita i multimodal Mediació oral, escrita i multimodal Lectura autònoma Competència literària
En parlem?	CCL, CPSAA, CC, CCEC	Comprensió oral i multimodal Expressió oral Interacció oral, escrita i multimodal Mediació oral, escrita i multimodal
La cuina de l'escriptura	CCL, CPSAA, CC, CCEC	Comprensió escrita i multimodal Expressió escrita i multimodal Interacció oral, escrita i multimodal Lectura autònoma Competència literària
Tarannà	CCL, CP, CPSAA, CC, CCEC	Multilingüisme i interculturalitat Comprensió escrita i multimodal Expressió escrita i multimodal Interacció oral, escrita i multimodal Mediació oral, escrita i multimodal Lectura autònoma
De lletra	CCL, CP	Expressió escrita i multimodal Lectura autònoma
Literatura	CCL, CPSAA, CC, CCEC	Competència literària Lectura autònoma
Lèxic	CCL, CP, CCEC	Expressió escrita i multimodal Lectura autònoma
El club dels projectes	CCL, CP, CMCT, CD, CPSAA, CE, CCEC	Comprensió oral i multimodal Comprensió escrita i multimodal Expressió oral Expressió escrita i multimodal Interacció oral, escrita i multimodal Mediació oral, escrita i multimodal Lectura autònoma Competència literària

5. SABERS BÀSICS

L'adquisició de les competències específiques requereix la mobilització d'uns determinats **sabers bàsics**, és a dir, dels coneixements, les destreses i les actituds que constitueixen els continguts d'una matèria. Segons el context educatiu del centre i de la diversitat de l'aula, els sabers bàsics es poden agrupar, articular i variar-ne el grau d'aprofundiment.

El Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatoria, organitza els sabers bàsics de la matèria Valencià: Llengua i Literatura en els següents blocs i subblocs.

Sabers bàsics

Bloc 1: Llengua i ús	
Bloc 2: Estratègies comunicatives	1.1 Sabers comuns 1.2 Alfabetització informacional 1.3 Reflexió sobre la llengua 1.4 Comunicació i interacció oral 1.5 Comprensió escrita 1.6 Expressió escrita i multimodal
Bloc 3: Lectura i literatura	1.1 Hàbit lector 1.2 Literatura

SABERS BÀSICS 2n CICLE ESO
Bloc 1: Llengua i ús
Biografia lingüística personal. Diversitat lingüística de l'entorn.
Plurilingüisme, les famílies lingüístiques i les llengües del món
Variació lingüística
Desenvolupament sociohistòric de les llengües d'Espanya
Aproximació a les llengües de signes
Reflexió interlingüística
Estratègies d'exploració i qüestionament de prejudicis i estereotips lingüístics. Fenòmens del contacte entre llengües
Drets lingüístics i la seua expressió en lleis i declaracions institucionals
Expressions idiomàtiques de la llengua

Bloc 2: Estratègies comunicatives
2.1 Sabers comuns
Estratègies per a adaptar el discurs a la situació comunicativa: grau de formalitat i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació.
Tipologies textuais i gèneres discursius
Gèneres discursius propis de l'àmbit professional: el currículum, la carta de motivació i l'entrevista de treball
Propietats textuais: coherència, cohesió i adequació
Estratègies de detecció i ús d'un llenguatge verbal i icònic no discriminatori
Estratègies de reflexió sobre el procés d'aprenentatge, autoavaluació i autocorrecció
Estratègies de gestió de les emocions en la comunicació
2.2 Alfabetització informacional
Xarxes socials i mitjans de comunicació. Etiqueta digital. Riscos de desinformació, manipulació i vulneració de la privacitat en la xarxa
Hàbits i conductes per a la comunicació segura en entorns virtuals
Anàlisi de la imatge i elements paratextuals dels textos iconicoverbals i multimodals
Usos de l'escriptura per a l'organització del pensament: notes, esquemes, mapes conceptuals, resums, etc.
Estratègies de cerca en fonts documentals diverses i amb diferents suports i formats, amb criteris de fiabilitat, qualitat i pertinència.
Estratègies d'ús i tractament de fonts documentals diverses
Ús de models per a analitzar, valorar, reorganitzar i sintetitzar la informació en esquemes propis.
Comunicació i difusió creativa i respectuosa amb la propietat intel·lectual.
Utilització de la biblioteca i dels recursos digitals.
Eines digitals per al treball col·laboratiu i la comunicació.
2.3 Reflexió sobre la llengua
La implicació de l'emissor en els textos
L'expressió de la subjectivitat en textos
Adequació del registre a la situació de comunicació
Cohesió: connectors textuais temporals, explicatius, d'ordre i de contrast, distributius, de causa, de conseqüència, de condició i d'hipòtesi.

Cohesió: mecanismes de referència interna gramaticals (substitucions pronominals) i lèxics (nominalitzacions i hiperònims de significat abstracte, sinònims, repeticions i el·lipsis).
Ús coherent de les formes verbals en els textos.
Correlació temporal en la coordinació i subordinació d'oracions
Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos.
Ús de diccionaris, manuals de consulta i correctors en suport analògic o digital
Els signes de puntuació com a mecanisme organitzador del text escrit. La seua relació amb el significat.
Observació, comparació i manipulació d'estructures lingüístiques.
Estratègies per al contrast i la transferència entre les llengües.
Diferències i interseccions entre llengua oral i llengua escrita en situacions comunicatives.
La llengua com a sistema i les seues unitats bàsiques
Formes gramaticals i funcions sintàctiques.
Relació entre els esquemes semàntic i sintàctic de l'oració simple. Observació i transformació d'enunciats i ús de la terminologia sintàctica.
Procediments lèxics (afixos) i sintàctics per al canvi de categoria gramatical.
Procediments d'adquisició i formació de paraules: els canvis en el seu significat.
Les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors en funció del context i el propòsit comunicatiu.
2.4 Comunicació i interacció oral
G1 Comprensió oral
Estratègies de comprensió oral: sentit global del text i relació entre les seues parts, selecció i retenció de la informació rellevant
Valoració de la forma i el contingut del text
G2 Expressió oral
Discursos orals en situacions comunicatives de caràcter formal
Adequació a l'audiència i al temps d'exposició
Planificació, producció i revisió de textos orals i multimodals
Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal. Deliberació oral argumentada
Estratègies d'expressió oral: interpretació i ús d'elements de la comunicació no verbal

G3 Interacció oral
Estratègies d'escolta activa, assertivitat i resolució dialogada dels conflictes, tenint en compte la perspectiva de gènere
Interaccions orals en situacions comunicatives de caràcter formal i informal
Estratègies de cortesia lingüística i cooperació conversacional
2. 5 Comprensió escrita
Estratègies de comprensió abans de la lectura: coneixements previs, objectius de lectura, hipòtesis per mitjà d'informació paratextual, tipologia, gènere i estructura del text.
Estratègies de comprensió durant la lectura: coherència interna del text, inferències, sentits figurats i significats no explícits.
Estratègies de comprensió després de la lectura: tema, tesi, idea principal, arguments, intenció de l'autor i organització del contingut.
Valoració de la forma i el contingut del text
2.6 Expressió escrita i multimodal
Estratègies del procés d'escriptura i multimodal: planificació, textualització, revisió i correcció.
Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals. Propietat lèxica.
Presentació cuidada de les produccions escrites
Elements gràfics i paratextuals.
Interaccions escrites en situacions comunicatives de caràcter formal i informal.
Bloc 3 Lectura i literatura
3.1 Hàbit lector
Identitat lectora: selecció d'obres variades i lectura autònoma, consciència i verbalització dels propis gustos.
Identitat lectora: valoració crítica dels textos i sobre la pròpia pràctica de lectura.
Expressió de l'experiència lectora i de diferents formes d'apropiació i recreació dels textos llegits
Ús de la biblioteca escolar i pública. Circuit literari i lector. Participació en actes culturals.
Estratègies per a la recomanació de les lectures
3.2 Literatura
Obres rellevants del patrimoni literari nacional i universal i de la literatura actual, inscrites en itineraris temàtics o de gènere, que inclouen la presència d'autores i autors.

Estratègies de construcció compartida de la interpretació de les obres. Converses literàries
Lectura i comprensió de textos literaris: estructura, aspectes formals, recursos estilístics i retòrics
Estratègies d'utilització d'informació sociohistòrica, cultural i artística bàsica per a construir la interpretació de les obres literàries.
Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos, orals, escrits o multimodals, i manifestacions artístiques i culturals, i amb les noves formes de ficció en funció de temes, tòpics, estructures i llenguatges. Elements de continuïtat i ruptura.
Estratègies per a interpretar obres i fragments literaris tenint en compte els valors culturals, ètics i estètics presents en els textos. Lectura amb perspectiva de gènere.
Lectura expressiva, dramatització i recitació dels textos tenint en compte els processos de comprensió, apropiació i oralització implicats.
Planificació i creació de textos a partir de l'apropriació de les convencions del llenguatge literari i en referència a models donats (imitació, transformació, continuació, etc.).

6. SITUACIONS D'APRENTATGE

Les competències lingüístiques són bàsiques per a la formació d'individus socialment compromesos, respectuosos i resolutius en l'àmbit personal, social, educatiu i professional. Per tal d'aconseguir el domini d'aquestes competències, les **situacions d'aprenentatge** són una estratègia pedagògica i didàctica especialment indicada, en tant que faciliten un aprenentatge conscient, significatiu, contextualitzat i pròxim a l'alumnat.

Les situacions d'aprenentatge s'han de planificar tenint en compte la diversitat, facilitant, a partir del disseny universal, que cap barrera física, cognitiva, sensorial o emocional coarte la participació i l'aprenentatge a cap alumne. I han d'estar obertes a la comunitat educativa i a l'entorn del centre educatiu, perquè han de transcendir l'entorn educatiu formal. Així com també han de tindre en compte la diversitat lingüística i multicultural de l'alumnat i convertir-la en una oportunitat d'aprenentatge.

L'objectiu de les situacions d'aprenentatge és dotar l'alumnat de ferramentes per a desenvolupar estratègies que siguin útils més enllà de l'àmbit escolar. Amb aquesta finalitat, caldrà dissenyar situacions exigents, però assolibles, que suposen un repte i on l'error siga una part natural i necessària de l'aprenentatge.

Els alumnes construiran el seu aprenentatge mentre reflexionen, de manera progressivament autònoma i amb textos cada vegada més complexos, sobre les estructures comunicatives, els coneixements lingüístics, els usos convencionals, les estratègies, les actituds i els sentiments implicats en les tasques lectores, escriptores, d'interacció o de mediació.

Les situacions d'aprenentatge s'han de dissenyar sobre un problema real, connectat amb l'entorn, experiències i interessos dels alumnes, que facilite solucions creatives i col·lectives, que fomenti la curiositat i l'acceptació positiva de la diversitat lingüística, cultural i humana de l'entorn i general, a més de la consciència dels usos discriminatoris i sexistes del llenguatge.

És fonamental que les situacions d'aprenentatge interrelacionen diverses competències lingüístiques específiques de la matèria i competències de les diverses àrees, com es trobarà els alumnes en els reptes que els depararà el futur.

En aquest sentit, el projecte lingüístic de centre marcarà, entre altres aspectes, els acords metodològics, d'organització i de suport relacionats amb l'ús i ensenyament de les llengües, i també indicarà en quina llengua s'imparteixen determinades àrees o matèries per a poder planificar situacions d'aprenentatge interdisciplinàries.

A més, es promouran el treball individual, la interacció, la col·laboració i la cooperació entre iguals, amb metodologies actives, per tal que els alumnes participen prenent decisions sobre els objectius, la planificació del procés i de l'avaluació. Sense oblidar la gestió d'emocions en un entorn de confiança, seguretat afectiva, empatia, cooperació emocional i mediació.

Les activitats de lectura i de literatura es dissenyaran tenint en compte el pla de foment lector del centre i l'ús de les biblioteques d'aula, de centre, municipal o virtuals i han d'anar encaminades a promoure el foment de la lectura i a la millora de la competència lectora, combinant els diferents objectius: llegir per a aprendre i llegir per plaer.

Les situacions d'aprenentatge han de tindre en compte els següents contextos:

- A) Context personal:** experiències personals de l'alumnat i que impliquen l'expressió oral de sentiments, vivències, opinions i fets en un clima de confiança, respecte, escolta, afectivitat, empatia, cooperació i mediació. Incidirán en les vivències per donar pas als aspectes formals (forma, planificació, acció i retroacció), i s'utilitzaran, per a fer-ho, diferents suports (físics i digitals).
- B) Context social:** situacions que promouen la cooperació i la participació de l'alumnat, tant en la vida del centre com en el seu entorn local: la resolució pacífica dels conflictes per mitjà del llenguatge; el desenvolupament de sentiments d'empatia i compassió; els desequilibris entre les llengües oficials; els beneficis del plurilingüisme per al desenvolupament personal i social, etc.
- C) Context educatiu:** les situacions han de propiciar que l'alumnat empre la llengua per a vehicular els diferents coneixements que estableix el currículum, mitjançant els processos de definir, descriure, enunciar, explicar, demostrar, aplicar i practicar, amb una actitud activa, crítica i reflexiva, que li permeta continuar aprenent al llarg de la vida.
- D) Context professional:** a partir del segon cicle d'ESO, les situacions d'aprenentatge s'obriran als contextos que l'alumnat pugui trobar en acabar l'educació obligatòria, tant en relació amb documents administratius propis de la vida adulta, com amb textos relacionats amb l'àmbit laboral. Per a fer-ho, es posaran en relleu les habilitats discursives, incidint tant en aspectes verbals com no verbals.

7. ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

El Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatoria, en desenvolupament de la LOMLOE estableix que l'Educació Secundària Obligatoria s'ha d'organitzar d'acord amb els principis d'educació comuna i inclusiva i d'atenció a la diversitat de l'alumnat. Els centres, en l'exercici de la seua autonomia, han d'adoptar les mesures d'atenció a la diversitat adients, tant organitzatives com curriculars, d'acord amb els nivells de resposta per a la inclusió que s'estableixen al sistema educatiu valencià.

Entre les mesures d'inclusió s'han de contemplar les que garantisquen l'accessibilitat, les adequacions i personalitzacions del currículum, la integració de matèries en àmbits, els agrupaments flexibles, els desdoblements de grups, l'oferta de matèries optatives, els programes de reforç i les mesures de suport personalitzat per a l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu.

Les mesures adoptades han de formar part del projecte educatiu del centre i s'han d'orientar a permetre a tot l'alumnat el desenvolupament de les competències previst en el Perfil d'eixida i la consecució dels objectius de l'Educació Secundària Obligatoria, sense que aquest fet pugui impedir-li la promoció al curs o etapa següent, o l'obtenció del títol de graduat o graduada en Educació Secundària Obligatoria.

7.1 Mesures de resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat nouvingut

La Llei de Plurilingüisme 4/2018, la Resolució del 5 de juny de 2018 d'Acollida lingüística, l'Ordre 20/2019 del 30 d'abril d'Inclusió de l'alumnat, la Resolució de 10 de setembre de 2020 sobre Participació del personal extern i dels agents comunitaris i les resolucions anuals d'inici de curs sobre el funcionament dels centres, són els referents normatius del protocol d'acollida lingüística i inclusió.

Donada la prioritat de la competència en comunicació com a base per a l'accés a la resta de competències, la Resolució d'Acollida lingüística preveu les següents mesures de suport lingüístic:

- Facilitar la incorporació de l'alumnat al sistema educatiu valencià proporcionant-li els instruments lingüístics bàsics per a poder seguir les classes (valencià, castellà, anglès).
- Desenvolupar actituds positives cap al valencià i el seu procés de normalització lingüística.
- Oferir ajuda personalitzada perquè pugui comprendre i abordar continguts que es treballen amb tot el grup i que li permetran una major participació en les activitats de l'aula.
- Facilitar ajudes durant les activitats d'aula per tal de centrar l'atenció, aclarir conceptes, guiar la tasca i, especialment, afavorir l'expressió oral.
- Revisar, reflexionar o reforçar activitats de classe.

El progrés comunicatiu va molt lligat a l'adaptació i integració lingüística de l'alumnat en el seu entorn. Cal adaptar el currículum de l'aprenentatge del valencià, com a llengua vehicular, per a trencar les primeres barreres. Per tant, es fomentarà la inclusió de l'alumnat en aquelles activitats del grup aula i de grup reduït que ho possibiliten. Alhora, es reforçarà el seu treball personal amb els materials de **Fer Via, nivell oral** (Andana Edicions).

Les estratègies i els recursos d'aprenentatge partiran sempre de l'acompanyament a l'aula i la inclusió en el grup. Es treballaran:

- * tàndems d'aprenentatge
- * alumnat i docent guia que acompanye les persones nouvingudes en el seu procés
- * activitats de transllenguatge per a relacionar continguts
- * treballs sobre les àrees d'interès bàsiques: lèxic i gramàtica pràctica, oral, amb enfocament comunicatiu.

L'atenció a la diversitat es preveu també en la metodologia i en les estratègies didàctiques concretes que s'aplicaran a l'aula. Aquestes estratègies afecten principalment l'ensenyament del lèxic, de l'expressió oral i de l'expressió escrita.

Quant a l'ensenyament del lèxic es parteix de la realitat immediata dels alumnes. Es tracta de respectar les diferències individuals i d'anar buscant registres apropiats a diferents usos comunicatius. D'altra banda, s'han tingut en compte els diversos usos socials de la llengua per mitjà d'una sèrie d'activitats de diferent grau de dificultat. Referent a l'expressió oral i escrita es proposa una atenció més individualitzada cap a les dificultats específiques que presente cada alumne. Així es tracta l'ensenyament de la composició escrita de manera que permeti una fàcil individualització i es proposa la creació d'un ambient de socialització que permeti la correcció col·lectiva dels exercicis orals individuals, la intervenció en debats i els treballs en grup.

El material didàctic *Fer Via* es especialment adequat per:

- Conté els ensenyaments mínims del currículum.
- Presenta els conceptes teòrics bàsics.
- Hi ha exercicis deductius i activitats inductives.
- Moltes activitats són pràctiques, variades i de fàcil resolució, amb espais adequats per a poder contestar-les, amb un llenguatge senzill, directe i pròxim a l'alumnat.
- Opta per l'enfocament comunicatiu com a recurs per a l'aprenentatge de la llengua.
- Contextualitza els aspectes més destacats de la història de la llengua i de la literatura. Quant al tractament de la diversitat hem tingut en compte:
 - * El treball en grup en bona part de les activitats de reflexió i de planificació com a eina per a facilitar la interacció entre alumnes amb diferents capacitats i coneixements, i millorar la motivació i la competència dels més febles.
 - * Les diferències tant en l'aportació al procés com en l'elaboració del producte final entre els diferents alumnes, sense que això signifiqui una valoració negativa independent de l'esforç esmerçat i de les capacitats i coneixements previs que constitueixen el punt de partida de cada alumne o alumna.

Els objectius per a l'alumnat nouvingut són els generals d'ESO amb una especial incidència en les competències específiques de comprensió i expressió oral i escrita, interacció i mediació.

Pel que fa als continguts que es treballaran a partir de *Fer Via*, adaptats per l'equip docent a les necessitats de l'alumnat nouvingut, són:

Comprensió i expressió	Lèxic	Fonètica, gramàtica i verbs
- La presentació. Descripció física - Estudis i treballs - Rutines i accions - Gustos personals - Expressió de sensacions i caràcter - Fórmules per a expressar acord o desacord - Recursos per a demanar informació - Expressió d'accions, viatges i rutines - Predicció de l'oratge - La notícia - La salut - L'esplai	- La família - El cos humà Els oficis - El temps Estats d'ànim - Maneres de ser La casa - Els números Roba Accions Colors Mobles Llocs	- Possessius Vocals Pronoms forts Pronoms febles - Vocals obertes i tancades Negació - S sorda i sonora Palatals Laterals Vibrants - Labials Adverbis Perífrasis - Infinitiu, gerundi i participi Gentilicis - Present Passat Futur Condicional

Coneixements i valors culturals	Personatges valencians. Ruta dels castells. Illes valencianes. Festes. Els nostres monstres. Artistes. Monuments. Gastronomia. Pobles. Parcs Naturals. Tradicions. Costums
---------------------------------	--

7.2 Mesures de resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat ACI i ACIS

El Pla d'actuació personalitzat (PAP) és el document que organitza les mesures de resposta educativa, d'acord amb l'article 14 del Decret 104/2018, per a garantir l'accés, la participació i l'aprenentatge de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu que requereix determinades mesures personalitzades, a partir de la proposta feta en l'informe sociopsicopedagògic.

El reforç pedagògic s'ha de fer preferentment dins de l'aula ordinària utilitzant estratègies organitzatives (desdoblements en grups heterogenis, docència compartida...) que beneficien tot l'alumnat del grup classe i possibiliten que l'alumnat que el rep participe en les activitats de les unitats didàctiques programades en el seu grup de referència.

Els alumnes diagnosticats pel departament d'orientació del centre o des de les escoles que necessiten una adaptació curricular ACI o ACIS treballaran a partir dels quadern d'activitats *Avancem*. El seu nivell pot ser de segon cicle de primària o de tercer cicle. Andana ofereix els quaderns *Avancem 1, 2, 3, 4*, que combinen:

- Activitats del llibre *Via ESO* (de la part inicial de comprensió oral, algunes activitats d'àudio o vídeo en parella o en grup), que l'alumne amb adaptació pot fer amb la resta de companys. D'aquesta manera fem educació inclusiva, ja que en algunes activitats treballarà amb la resta d'alumnes del grup aula, amb el mateix llibre que els companys.
- Activitats del quadern *Avancem* per a treballar de forma autònoma, adaptades. És cada professor qui decideix quan els alumnes amb adaptació treballen amb el grup aula i quan treballen pel seu compte.

Cada alumne amb adaptació ha de tindre fotocopiats el seu quadern *Avancem*. I quan toque treballar una activitat que també estiga en *Via ESO*, pot: o bé fer servir el seu propi llibre de text (és aconsellable que tots els alumnes tinguin llibre) o bé consultar el d'un company. Això ha de decidir-ho cada docent.

A continuació facilitem un model de graella per a la proposta pedagògica. Cada docent o departament d'orientació ha de valorar l'abast de l'adaptació curricular en funció del punt de partida de cada alumne. Després, es fa un seguiment per avaluacions.

8. RECURSOS

El projecte *Via ESO* ofereix els següents recursos:

- Prova inicial de nivell
- Models d'exàmens per unitats didàctiques
- Autoavaluació per als alumnes
- Material d'àudio i audiovisual
- Enllaços a webs amb recursos lingüístics i literaris i activitats de reforç i ampliació
- Detonats: activitats inicials de reflexió
- *Reforcem*: activitats d'ampliació i reforç
- *Avancem*: quadern amb activitats adaptades per a la inclusió
- *Fer via*: manuals de suport per a l'alumnat nouvingut i de reforç

9. AVALUACIÓ

La LOMLOE proposa una avaluació contínua, formativa, integradora, diferenciada i per competències, que ha de tindre com a objectiu la consecució dels objectius generals de l'etapa i les competències claus previstes al Perfil d'eixida.

L'avaluació contínua entén l'avaluació com un procés i no una fita. Fer un seguiment constant del ritme i els avanços de cada alumne i del grup permet intervindre, corregir i millorar el procés de formació, adoptant les mesures de reforç o adaptacions pertinents.

L'avaluació formativa va estretament lligada a l'avaluació contínua. L'observació atenta del procés d'aprenentatge és fonamental per detectar les dificultats i millorar els processos d'aprenentatge i ensenyament. Una de les ferramentes més adequades per desencadenar les habilitats cognitives de l'alumnat és l'**autoavaluació**. Amb aquesta finalitat, a cada unitat didàctica, el projecte Via ESO inclou una autoavaluació com a activitats de tancament.

L'avaluació integradora permet anar més enllà de les competències específiques de la matèria. L'avaluació es planteja com a eina transversal, de totes les matèries, i que integra també totes les competències clau.

L'avaluació diferenciada ha de tindre en compte la diversitat i avaluar a partir dels criteris establerts a les adaptacions curriculars. L'enfocament s'ha de centrar en la millora del procés d'aprenentatge segons les característiques individuals.

L'avaluació per competències implica adquirir els sabers bàsics, és a dir, els coneixements, destreses i actituds que de forma conjunta permeten assolir les competències que cal mobilitzar per enfrontar-se i resoldre amb èxit una situació d'aprenentatge.

Respecte a les **situacions d'avaluació**, qualsevol expressió del coneixement de l'alumnat és avaluable, és a dir, les mateixes situacions d'aprenentatge ens aportaran les dades que faciliten un adequat seguiment del procés d'ensenyament-aprenentatge. Per això, el paper de l'avaluació és essencial i haurà d'estar present en tota situació d'aprenentatge, en què destacarà la seua dimensió formativa i formadora i tindrà especial rellevància l'autoavaluació i la coavaluació.

9.1 CRITERIS D'AVALUACIÓ

Els **criteris d'avaluació**, juntament amb els sabers bàsics, són la base per al disseny de situacions d'aprenentatge i el procediment i instruments d'avaluació que calen per a avaluar l'adquisició de cada competència específica. El Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria, estableix quins són els nivells mínims al final de cadascun dels dos cicles de l'ESO.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 1. MULTILINGÜÍSME I INTERCULTURALITAT

2n cicle d'ESO
1.1. Identificar i valorar les llengües d'Espanya i del món, i les varietats lingüístiques de les dues llengües oficials de la Comunitat Valenciana a partir de l'explicació del seu origen i del seu desenvolupament sociohistòric, contrastant aspectes lingüístics i discursius, així com els trets de les diferents varietats, en manifestacions orals, escrites i multimodals.

1.2. Mostrar interès per l'ús del valencià en les diferents situacions comunicatives de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, i valorar la seua importància com a llengua pròpia del territori.
1.3. Mostrar interès i respecte per les diverses varietats lingüístiques, identificant i contrastant les seues característiques principals i diferenciant-les d'altres varietats en diferents contextos d'ús.
1.4. Identificar i qüestionar prejudicis i estereotips lingüístics a partir de l'anàlisi de la diversitat lingüística de l'entorn, de les llengües en contacte i dels drets lingüístics individuals i col·lectius, amb una actitud de respecte i valoració de la riquesa cultural, lingüística i dialectal.
1.5. Formular generalitzacions, amb progressiva autonomia, sobre aspectes del funcionament de les llengües, a partir de la manipulació, la comparació i la transformació d'enunciats, així com també de la formulació d'hipòtesis i la cerca d'exemples, fent ús del metallenguatge específic i consultant diccionaris, manuals i gramàtiques.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 2. COMPRENSIÓ ORAL I MULTIMODAL

2n cicle d'ESO
2.1. Escoltar de manera activa, interpretar i valorar, de manera autònoma, textos orals i multimodals de gèneres, tipologies i registres diferents, propis de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluant-ne la qualitat i fiabilitat, així com la idoneïtat del canal utilitzat.
2.2. Interpretar el sentit global i les idees principals i secundàries de textos orals i multimodals de coneixements complexos i ajustats a la situació comunicativa.
2.3. Extraure i interpretar informació (explícita i implícita) dels textos orals i multimodals, dels elements no verbals i dels elements prosòdics, així com identificar incongruències entre text i elements no verbals, i valorar de manera crítica i raonada els continguts, el propòsit del text i la intenció de l'emissor.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 3. COMPRENSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL

2n cicle d'ESO
3.1. Llegir, interpretar i valorar, de manera autònoma, textos escrits i multimodals de gèneres, tipologies i registres diferents propis de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluant-ne la qualitat i fiabilitat, així com la idoneïtat del canal utilitzat i l'eficàcia dels procediments comunicatius emprats.
3.2. Aplicar, de manera autònoma, tot tipus d'estratègies per a comprendre el sentit global i la informació específica, distingir les idees principals de les secundàries, obtenir informació literal, interpretar informació explícita i implícita i valorar de manera raonada i crítica els continguts, el propòsit de diferents textos i la intenció de l'emissor.
3.3. Identificar les tipologies textuais i els gèneres discursius, i reconèixer l'estructura complexa i el format dels textos i les característiques lingüístiques específiques de cada tipus de text.

3.4. Localitzar, seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts, avaluant-ne la fiabilitat i pertinença en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i

desinformació, en diferents textos multimodals en mitjans digitals, de manera autònoma, de l'àmbit personal, social, educatiu i professional.

3.5. Aplicar, de manera autònoma, tot tipus d'estratègies per a la cerca, selecció, gestió i edició de la informació, en diferents textos multimodals, per a ampliar coneixements de manera responsable, contrastar i valorar la informació de fonts diverses, atenent el context i la intenció comunicativa, i utilitzar-la citant-ne les fonts i respectant els principis de propietat intel·lectual.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 4. EXPRESSIÓ ORAL

2n cicle d'ESO

4.1. Produir, amb autonomia, discursos orals extensos sobre coneixements complexos ajustats a la situació comunicativa i als gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, amb adequació, coherència i cohesió, manifestant una consciència crítica cap al tema.

4.2. Produir discursos orals amb fluïdesa, una bona pronunciació i entonació, utilitzant de manera eficaç els elements prosòdics, els recursos no verbals i diferents suports audiovisuals que reforcen les idees expressades i que capten l'atenció del receptor.

4.3. Efectuar produccions orals amb un registre formal, un llenguatge no discriminatori i un vocabulari ric i ajustat a la norma, fent ús d'expressions idiomàtiques, amb un domini òptim de la morfosintaxi, i reflexionant sobre la llengua, el seu ús i el propòsit comunicatiu.

4.4. Seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts, de manera autònoma, sobre temes d'interés acadèmic, personal o social, calibrant-ne la fiabilitat i pertinència, i reelaborar-la i comunicar-la de manera creativa adoptant un punt de vista crític i respectant els principis de propietat intel·lectual.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 5. EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL

2n cicle d'ESO

5.1. Produir, de manera autònoma, textos escrits i multimodals complexos de gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional que responguen a la situació comunicativa amb adequació, coherència, cohesió i correcció.

5.2. Utilitzar un llenguatge no discriminatori i detectar, de manera autònoma, els usos manipuladors de la llengua durant el procés de composició escrita.

5.3. Utilitzar, durant el procés d'escriptura, de manera reflexiva i autònoma, i utilitzant metallenguatge, els coneixements lingüístics textuais i discursius necessaris en la situació d'aprenentatge.

5.4. Planificar, textualitzar, revisar i editar, de manera autònoma, durant el procés d'escriptura, utilitzant les estratègies necessàries de manera precisa.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 6. INTERACCIÓ ORAL, ESCRITA I MULTIMODAL

2n cicle d'ESO
6.1. Interactuar oralment, amb autonomia, sobre coneixements complexos ajustats a la situació comunicativa de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, per mitjà de diferents suports, aplicant l'escolta activa i utilitzant un vocabulari precís i no discriminatori, la cortesia lingüística, l'etiqueta digital i els recursos no verbals que faciliten la construcció d'un discurs consensuat, utilitzant un vocabulari ric, correcte i no discriminatori, i implicant-se de manera activa i reflexiva amb una actitud dialogant i d'escolta per a la construcció d'un discurs comú consensuat.
6.2. Identificar i rebutjar, de manera autònoma, els usos discriminatoris i manipuladors de la llengua, a partir de la reflexió i l'anàlisi dels elements verbals i no verbals utilitzats en el discurs.
6.3. Utilitzar estratègies, de manera autònoma, per a la gestió dialogada de conflictes en l'àmbit personal, educatiu i social.
6.4. Interactuar en textos escrits i multimodals complexos de manera asíncrona i síncrona amb autonomia, mostrant empatia i respecte per les diferents necessitats, idees i motivacions dels interlocutors, amb adequació, coherència, cohesió, correcció i un vocabulari ric i no discriminatori.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 7. MEDIACIÓ ORAL, ESCRITA I MULTIMODAL

2n cicle d'ESO
7.1. Mostrar interès per participar en la solució de problemes de comprensió recíproca entre parlants de llengües o varietats lingüístiques diferents, sobre assumptes diversos de l'àmbit personal, social, educatiu i professional.
7.2. Comprendre, comunicar, descriure i parafrasejar textos d'una certa complexitat en diferents suports, o explicar conceptes, de manera oral o escrita, combinant el seu repertori lingüístic (L1-L1, L1-L2, L2-L1).
7.3. Seleccionar i aplicar, de manera autònoma, estratègies de simplificació, adaptació i reformulació de la llengua, que faciliten la comprensió i expressió oral i escrita de la informació en diferents llengües del seu repertori lingüístic (L1-L1, L1-L2, L2-L1).

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 8. LECTURA AUTÒNOMA

2n cicle d'ESO
8.1. Llegir obres diverses i textos escrits i multimodals de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, seleccionant de manera autònoma els que millor s'ajusten en cada moment vital als seus gustos, interessos i necessitats personals.
8.2. Deixar constància del propi itinerari lector i cultural, explicant els criteris de selecció de les lectures, les formes d'accés a la cultura literària i les experiències lectores.
8.3. Compartir les experiències de lectura, en suports diversos, participant en comunitats lectores en l'àmbit educatiu i social, i relacionant el sentit de l'obra amb la pròpia experiència biogràfica, lectora i cultural.

COMPETÈNCIA ESPECÍFICA 9. COMPETÈNCIA LITERÀRIA

2n cicle d'ESO
9.1. Llegir i escoltar fragments literaris i obres completes, de manera autònoma, tenint en compte els interessos de l'alumne.
9.2. Interpretar la informació rellevant de les obres literàries, de manera autònoma, i aportar conclusions amb reflexió i visió crítica.
9.3. Establir, de manera progressivament autònoma, vincles entre els textos llegits i altres textos escrits, orals o multimodals, o bé amb altres manifestacions artístiques en funció de temes, tòpics, estructures, llenguatge i valors ètics o estètics, mostrant, a més, implicació i resposta personal del lector en la lectura.
9.4. Expressar opinió sobre textos i obres literàries, utilitzant els recursos retòrics fonamentals, el metallenguatge i les característiques dels gèneres, de manera autònoma.
9.5. Crear textos literaris (relats breus, dramatitzacions, poemes, cançons...) aplicant els recursos literaris adequats a cada gènere, de manera autònoma.
9.6. Organitzar i participar en manifestacions literàries, recitals i representacions teatrals.

9.2 INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

En aquest sentit, és imprescindible dissenyar uns instruments d'avaluació adequats i variats que faciliten el seguiment per part del professorat, així com la reflexió i l'autoregulació de l'alumnat. Entre els instruments d'avaluació estarien:

- els dossiers d'aprenentatge
- les rúbriques
- l'enregistrament i la revisió de les produccions discursives
- les exposicions orals
- els assajos escrits
- les entrevistes
- els debats

En tot cas, les situacions d'avaluació hauran de promoure que l'alumnat expressi el seu coneixement utilitzant diferents vies: orals, escrites, gràfiques i audiovisuals.

Finalment, respecte a l'**avaluació sumativa**, s'haurà de tindre sempre en compte l'accessibilitat en la presentació, els temps i els ritmes, i caldrà ajustar-se, en cada cas, a les característiques i necessitats de l'alumnat.

9.3 CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

Percentatges:

- ✓ 70% continguts (**exàmens**). Han d'incloure activitats que avaluen la competència lectora (individual, conjunt...), ortogràfica, gramatical, redacció (diferent tipologia textual, entre altres).
- ✓ 30% **activitats** diverses, incloent-hi l'elaboració de discursos, tant orals com escrits (texts). Quadern d'activitats, que han d'incloure un enunciat i la resposta corresponent, clarament diferenciats.

AVALUACIÓ COMPETÈNCIA ORAL (ÚS EFECTIU DE LA LLENGUA):

- Pot elaborar textos orals clars i detallats, en una ampla gamma de temes, amb un grau d'adequació i d'espontaneïtat que fa possible una interacció fluida amb parlants nadius.
- Pot desenvolupar presentacions o descripcions clares sobre una ampla gamma de temes i subratllar-ne de manera apropiada els punts importants i els detalls de suport pertinents.
- Pot expressar idees i opinions amb precisió, argumentar amb convicció sobre temes complexos i respondre als arguments d'altres persones. Pot transmetre diferents graus d'emoció i subratllar la importància personal d'esdeveniments o experiències.
- Pot apartar-se d'un text preparat per a seguir algun punt interessant suscitat pels oients, i ho fa amb una fluïdesa i una facilitat d'expressió remarcables. Pot afrontar les preguntes que se li plantegen després d'una exposició amb un grau de fluïdesa i d'espontaneïtat que no provoca gens de tensió ni a l'auditori ni a si mateix.
- Pot desenvolupar arguments clars i ben relacionats, i ampliar i confirmar els seus punts de vista amb els arguments secundaris i els exemples pertinents.
- Pot interactuar espontàniament en una conversació amb un bon domini gramatical, sense que faci la impressió que ha de limitar el que vol dir, i amb un grau de formalitat adaptat, en general, a les circumstàncies comunicatives.
- Pot intervenir de manera adequada en una discussió usant el llenguatge apropiat.
- Pot començar, mantindre i acabar un discurs de manera adequada prenent eficaçment el torn de paraula; també pot acabar la conversació quan és necessari, encara que pot ser que no sempre ho faci de manera completament adequada.

Rúbrica exposició oral

(Activitat:.....)

Alumne	Presentació i comiat	Veu	Postura, gestos, contacte visual	Ús de la llengua	Temps	Interés del discurs	Preparació prèvia	Contingut	Material de suport	Resol preguntes	Punts

1. **Presentació i comiat:** Es presenta el ponent i/o presenta el grup de treball. S'explica l'estructura de l'exposició. S'acomia donant les gràcies per l'atenció.
2. **Veu:** Volum i entonació adequats, mantingudes al llarg de tota l'exposició.
3. **Postura corporal, gestos, contacte visual:** la postura i els moviments són naturals, ocupa espai de l'aula, gesticula de manera adequada i manté contacte visual amb tot el públic.
4. **Ús de la llengua:** discurs clar i ric, sense incorreccions gramaticals, sense castellanismes. Empra un registre adequat a l'àmbit acadèmic.
5. **Temps:** la durada de l'exposició és l'adequada al contingut.
6. **Interés de l'exposició:** Capta l'atenció del públic, l'exposició no decau en cap moment.
7. **Preparació prèvia:** no llig les diapositives, guió, mural, etc. Construeix l'exposició en el moment sense necessitat de recolzar-se amb el material de suport, hi fa referència quan és adient.
8. **Contingut:** s'ajusta al tema que s'ha demanat, entén el que està explicant, les idees que exposa són rellevants respecte del tema.
9. **Material de suport:** diapositives equilibrades quant a text + imatge (predomina la imatge). Segueix una línia coherent, és material creatiu i original, ajuda a la comprensió i/o seguiment de l'exposició.

Resolució de dubtes: sap contestar les preguntes que fa el públic amb autoritat. Controla el tema.

✓ Dins d'aquest percentatge incloem un 10% dedicat a **lectures**: En 4 ESO una llista concreta:

- ✓ - *L'estiu de l'anglès*.- Carme Riera Ed. Labutxaca
- ✓ - *Les cartes d'Hèrcules Poirot*. Jaume Fuster. de. 62
- ✓ - *Joc brut*.- Manuel de Pedrolo Ed. 62
- ✓ - *Les urpes del diable*. Silvestre Vilaplana. d'editorial Marfil
- ✓ -- *Paolo Tempi*.- Roser Barrufet i Soldevila Ed Baula. La llum del far.
- ✓ -- *L'americà que estimava Moby Dick*.- Xavier Moret Ed. 3i4
- ✓ -- *Mecanoscrit del segon origen*.- Manuel de Pedrolo. Ed. 62
- ✓ -- *Una llar en el món*.- Josepa Antònia Guardiola. Ed. Bromera
- ✓ -- *Ací no paga ni Déu*.- Dario Fo Ed. Bromera
- ✓ -- *L'ombra del Stuka*.
- ✓ -- *Els adeus del jaguar*.
- ✓ -- *Aquell agost amb punt final*.
- ✓ -- *Versos per a Anna*. Marc Granell.
- ✓ -- *66 poemes imprescindibles*.
- ✓ -- *Aigua en cistella*. Carme Miquel

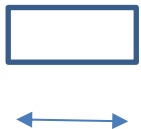
L'avaluació es farà en base a activitats d'animació lectora (diaris de lectura, dramatitzacions, tertúlies...) i no farem únicament exàmens escrits. Dedicarem una part de la setmana/mes a fer lectura dins de l'aula, amb la periodicitat que es pugui.

--	--

- ✓ **Absència injustificada** a un examen: la matèria no avaluada per voluntat de l'alumnat s'acumularà a l'examen següent, de manera que no perd la possibilitat de ser avaluat.

Pautes per a corregir textos escrits:

Presentació - 2 punt	
. Marges . Doble espai entre paràgrafs . Cal·ligrafia . Netedat	
Ortografia i gramàtica - 3 punts	
. Accentuació, apostrofació, dièresi . Grafies	0

. Morfologia (gènere, nombre, formes verbals, pronoms, etc.) . Castellanisme (o en altra llengua) . Estructura sintàctica (lo neutre, perífrasis, etc.)	
Estructura - 2 punts	
. Puntuació . Macroestructura textual (les parts del text) . Ús de connectors textuais i intraoracionals	
Contingut 3 punts	
. Extensió adequada (mínim i màxim de paraules) . Lèxic precís, ric, sense repeticions, etc. . Registre adequat (estàndard), col·loquialismes, vulgarismes, etc.	

Els treballs monogràfics hauran d'incloure:

- Portada (amb títol del treball, nom de l'alumne/a, assignatura i professor).
- Índex (referència a les pàgines que aniran numerades).
- Cos (amb subtítols, si és el cas).
- Bibliografia i webgrafia (seguint les normes APA).

• **Deures:** No n'hi haurà com a tal, però sí activitats continues que complementen el dia a dia de l'aula.

• **Extraescolars:** No hi ha prevista cap activitat.

10. METODOLOGIA I ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

Quina és la metodologia del projecte Via ESO?

La matèria Valencià: Llengua i Literatura, com a llengua vehicular de l'ensenyament, té un paper clau en la formació de l'alumnat, que haurà de ser capaç d'encarar-se als reptes professionals i personals de la societat actual, més tecnològica, més complexa. Però a més, té una gran rellevància a l'hora de transmetre la valoració i el respecte per totes les llengües, cultures i manifestacions culturals d'una societat cada vegada més plural i multicultural.

Els coneixements, destreses i actituds, és a dir, els sabers bàsics, que constitueixen els continguts de Valencià: Llengua i Literatura, i que calen per a poder adquirir les competències específiques, al projecte Via ESO es plantegen, majoritàriament, des de la metodologia de les situacions d'aprenentatge. És a partir de situacions reals, significatives i pròximes a l'alumnat que es mobilitzen amb més èxit els coneixements implicats.

Les situacions d'aprenentatge afavoreixen la implicació de l'alumnat alhora que respecten la diversitat i els diferents ritmes d'aprenentatge, promouen el treball en equip i la capacitat d'aprendre a aprendre. La resolució col·laborativa, amb la participació dels membres des de la diversitat de capacitats, és una eina excel·lent per reforçar l'autoestima, l'autonomia, la reflexió i la responsabilitat.

A Via ESO, les situacions d'aprenentatge, com la resta d'activitats, estan dissenyades a partir dels criteris d'avaluació, juntament els sabers bàsics, que la normativa preveu per a cada cicle. Com també la resta d'activitats, tant individuals, en parella o en grup, que tenen com a objectiu fomentar l'adquisició de les competències clau i específiques, en especial, la comprensió, expressió, interacció i mediació oral, escrita i multimodal i l'hàbit lector i garantir l'assoliment del ítems del perfil d'eixida.

Com treballem?

Al projecte Via ESO hem distribuït el tractament de les competències específiques i els tres blocs de sabers bàsics (Llengua i ús; Estratègies comunicatives i Educació literària) en els següents apartats:

Què en saps?

A partir d'activitats de presa de contacte, de detonadors didàctics, que vinculen l'alumnat amb el món actual (música, cinema, valors...) i que pretenen la motivació i la cohesió de grup, s'activa la competència específica d'interacció oral, escrita i multimodal i es mobilitzen estratègies comunicatives.

En parlem?

La competència comunicativa oral, la interacció i la mediació tenen un paper fonamental en la formació de les persones. En aquest apartat proposem situacions comunicatives que apliquen la metodologia de L2 i que propicien el diàleg i l'argumentació, com ara exposicions, recitacions, dramatitzacions...

La cuina de l'escriptura

L'expressió escrita es treballa en aquest apartat en forma de taller literari, tenint en compte els diferents gèneres literaris i tipologies textuais. Una forma d'expressió que fomenta la creativitat artística i el desenvolupament de la intel·ligència emocional.

Tarannà

Aquest apartat se centra en el desenvolupament del bloc 1 dels sabers bàsics: la llengua i l'ús. Les actituds positives cap a la diversitat lingüística i el respecte a la multiculturalitat són la base de la competència plurilingüe i un dels fonaments de les societats democràtiques. Les situacions d'aprenentatge de Tarannà estan dissenyades per reflexionar sobre la llengua i combatre els prejudicis lingüístics.

De lletra

La reflexió sobre la llengua i els seus mecanismes, dins del bloc Estratègies comunicatives, és el centre sobre el qual gira aquest apartat, amb activitats que combinen text escrit, àudios, textos multimodals i diversos nivells per atendre la diversitat.

Literatura

En segon cicle d'ESO la història de la literatura té una secció pròpia. Però no com a simple teoria, sinó com a punt de partida per a treballar els textos literaris. Es combinen obres clàssiques de les èpoques estudia- des amb textos contemporanis més pròxims a l'alumnat.

Lèxic

El vocabulari és un aspecte fonamental en l'aprenentatge de llengües. Tractem els aspectes relacionats amb la semàntica i el vocabulari bàsic.

El club dels projectes

Els projectes que proposem en aquest apartat pretenen mobilitzar totes els sabers bàsics treballats, jun- tament amb les competències clau i específiques, en una activitat col·laborativa.

11. UNITATS DIDÀCTIQUES I TEMPORALITZACIÓ

11.1 ORGANITZACIÓ DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES:

DISTRIBUCIÓ DELS SABERS BÀSICS I CRITERIS D'AVALUACIÓ AL VIA ESO 4t

Per tal d'afavorir l'adquisició de les competències clau que estableix la LOMLOE, entre les quals les dos que acabem d'esmentar (CCL i CP), i les competències específiques de la matèria de Valencià, que estableix el Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Se- cundària Obligatoria, el projecte Via ESO parteix del perfil d'entrada de l'alumnat, i ha distribuït els sabers bàsics segons els quadres que hi ha a continuació, on també consten els criteris d'avaluació recomanats:

SABERS BÀSICS

Bloc 1: Llengua i ús	
Bloc 2: Estratègies comunicatives	Sabers comuns Alfabetització informacional Reflexió sobre la llengua Comunicació i interacció oral Comprensió escrita Expressió escrita i multimodal
Bloc 3: Lectura i literatura	Hàbit lector Literatura

Lliçó 1

APARTAT	SABERS BÀSICS	CRITERIS D'AVUACIÓ
Què en saps?	2.4. Estratègies de comprensió oral: sentit global del text i relació entre les seues parts, selecció i retenció de la informació rellevant. 2.4. Estratègies d'expressió oral: interpretació i ús d'elements de la comunicació no verbal. 2.5. Estratègies de comprensió abans de la lectura: coneixements previs, objectius de lectura, hipòtesis per mitjà d'informació paratextual, tipologia, gènere i estructura del text. 2.6. Elements gràfics i paratextuals.	COMPREENSIÓ ORAL I MULTIMODAL 2.2. Interpretar el sentit global i les idees principals i secundàries de textos orals i multimodals de coneixements complexos i ajustats a la situació comunicativa. 2.3. Extraure i interpretar informació dels textos orals i multimodals, dels elements no verbals i dels elements prosòdics, així com identificar incongruències entre text i elements no verbals, i valorar de manera crítica i raonada els continguts, el propòsit del text i la intenció de l'emissor. COMPREENSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 3.1. Llegir, interpretar i valorar, de manera autònoma, textos escrits i multimodals de gèneres, tipologies i registres diferents propis de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluant-ne la qualitat i fiabilitat, així com la idoneïtat del canal utilitzat i l'eficàcia dels procediments comunicatius emprats. 3.2. Aplicar, de manera autònoma d'estratègies per a comprendre el sentit global i la informació específica, distingir les idees principals de les secundàries, obtenir informació literal, interpretar informació explícita i implícita i valorar de manera raonada i crítica els continguts, el propòsit de diferents textos i la intenció de l'emissor. EXPRESSIÓ ORAL 4.2. Produir discursos orals amb fluïdesa, una bona pronunciació i entonació, utilitzant de manera eficaç els elements prosòdics, els recursos no verbals i diferents suports audiovisuals que reforcen les idees expressades i que capten audiovisuals. l'atenció del receptor. 4.3. Efectuar produccions orals amb un registre formal, un llenguatge no discriminatori i un vocabulari ric i ajustat a la norma, fent ús d'expressions idiomàtiques, amb un domini òptim de la morfosintaxi, i reflexionant sobre la llengua, el seu ús i el propòsit comunicatiu. INTERACCIÓ ORAL, ESCRITA I MULTIMODAL 6.1. Interactuar oralment, amb autonomia, sobre coneixements complexos ajustats a la situació comunicativa de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, per mitjà de diferents suports, aplicant l'escolta activa i utilitzant un vocabulari precís i no discriminatori, la cortesia lingüística, l'etiqueta digital i els recursos no verbals que faciliten la construcció d'un discurs consensuat, utilitzant un vocabulari ric, correcte i no discriminatori, i implicant-se de manera activa i reflexiva amb una actitud dialogant i d'escolta per a la construcció d'un discurs comú consensuat.
	3.1. Expressió de l'experiència lectora i de diferents formes d'apropiació i recreació dels textos llegits. 3.2. Obres rellevants del patrimoni literari nacional i universal i de la literatura actual, inscrites en itineraris temàtics o de gènere, que incloguen la presència d'autores i autors. 3.2. Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos, orals, escrits o multimodals, i manifestacions artístiques i culturals, i amb les noves formes de ficció en funció de temes, tòpics, estructures i llenguatges. Elements de continuïtat i ruptura. 3.2. Estratègies per a interpretar obres i fragments literaris tenint en compte els valors culturals, ètics i estètics presents en els textos. Lectura amb perspectiva de gèneres.	

En parlem?	1.2. Estratègies de comprensió oral: sentit global del text i relació entre les seues parts, selecció i retenció de la informació rellevant. 2.4. Estratègies d'expressió oral: interpretació i ús d'elements de la comunicació no verbal. 2.5. Estratègies de comprensió abans de la lectura: coneixements previs, objectius de lectura, hipòtesis per mitjà d'informació paratextual, tipologia, gènere i estructura del text. 2.5. Estratègies de comprensió durant la lectura: coherència interna del text, inferències, sentits figurats i significats no explícits. 2.5. Estratègies de comprensió després de la lectura: tema, tesi, idea principal, arguments, intenció de l'autor i organització del contingut.	COMPREENSIÓ ORAL I MULTIMODAL 2.1. Escoltar de manera activa, interpretar i valorar, de manera autònoma, textos orals i multimodals de gèneres, tipologies i registres diferents, propis de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluant-ne la qualitat i fiabilitat, així com la idoneïtat del canal utilitzat. 2.3. Extraure i interpretar informació (explícita i implícita) dels textos orals i multimodals, dels elements no verbals i dels elements prosòdics, així com identificar incongruències entre text i elements no verbals, i valorar de manera crítica i raonada els continguts, el propòsit del text i la intenció de l'emissor. COMPREENSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 3.1. Llegir, interpretar i valorar, de manera autònoma, textos escrits i multimodals de gèneres, tipologies i registres diferents propis de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluant-ne la qualitat i fiabilitat, així com la idoneïtat del canal utilitzat i l'eficàcia dels procediments comunicatius emprats. 3.2. Aplicar, de manera autònoma, tot tipus d'estratègies per a comprendre el sentit global i la informació específica, distingir les idees principals de les secundàries, obtindre informació literal, interpretar informació explícita i implícita i valorar de manera raonada i crítica els continguts, el propòsit de diferents textos i la intenció de l'emissor.
--------------------------	---	--

La cuina de l'escriptura	2.1. Tipologies textuais i gèneres discursius. 2.1. Propietats textuais: coherència, cohesió i adequació.	COMPREENSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 3.3. Identificar les tipologies textuais i els gèneres discursius, i reconèixer l'estructura complexa i el format dels textos i les característiques lingüístiques específiques de cada tipus de text.
	3.1. Estratègies per a la recomanació de les lectures. 3.2. Lectura i comprensió de textos literaris: estructura, aspectes formals, recursos estilístics i retòrics.	
Tarannà	Diversitat lingüística de l'entorn. Estratègies d'exploració i qüestionament de prejudicis i estereotips lingüístics. Drets lingüístics i la seua expressió en lleis i declaracions institucionals.	MULTILINGÜÍSME I INTERCULTURALITAT 1.4. Identificar i qüestionar prejudicis i estereotips lingüístics a partir de l'anàlisi de la diversitat lingüística de l'entorn, de les llengües en contacte i dels drets lingüístics individuals i col·lectius, amb una actitud de respecte i valoració de la riquesa cultural, lingüística i dialectal.
De lletra	2.3. La llengua com a sistema i les seues unitats bàsiques. 2.6. Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals. Propietat lèxica.	EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.3. Utilitzar, durant el procés d'escriptura, de manera reflexiva i autònoma, i utilitzant metallenguatge, els coneixements lingüístics textuais i discursius necessaris en la situació d'aprenentatge. 5.4. Planificar, textualitzar, revisar i editar, de manera autònoma, durant el procés d'escriptura, utilitzant les estratègies necessàries de manera precisa.

Litera- tura	3.1. Identitat lectora: selecció d'obres variades i lectura autònoma, consciència i verbalització dels propis gustos. 1.1. Identitat lectora: valoració crítica dels textos i sobre la pròpia pràctica de lectura. 1.1. Expressió de l'experiència lectora i de diferents formes d'apropiació i recreació dels textos llegits. 1.2. Obres rellevants del patrimoni literari nacional i universal i de la literatura actual, inscrites en itineraris temàtics o de gènere, que incloguen la presència d'autores i autors. 3.2. Lectura i comprensió de textos literaris: estructura, aspectes formals, recursos estilístics i retòrics. 3.2. Estratègies per a interpretar obres i fragments literaris tenint en compte els valors culturals, ètics i estètics presents en els textos. Lectura amb perspectiva de gènere. 3.2. Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos, orals, escrits o multimodals, i manifestacions artístiques i culturals, i amb les noves formes de ficció en funció de temes, tòpics, estructures i llenguatges. Elements de continuïtat i ruptura. 3.2. Estratègies per a interpretar obres i fragments literaris tenint en compte els valors culturals, ètics i estètics presents en els textos. Lectura amb perspectiva de gènere.	LECTURA AUTÒNOMA 8.1. Llegir obres diverses i textos escrits i multimodals de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, seleccionant de manera autònoma els que millor s'ajusten en cada moment vital als seus gustos, interessos i necessitats personals. COMPETÈNCIA LITERÀRIA 9.1. Llegir i escoltar fragments literaris i obres completes, de manera autònoma, tenint en compte els interessos de l'alumne. 9.2. Interpretar la informació rellevant de les obres literàries, de manera autònoma, i aportar conclusions amb reflexió i visió crítica. 9.4. Expressar opinió sobre textos i obres literàries, utilitzant els recursos retòrics fonamentals, el metallenguatge i les característiques dels gèneres, de manera autònoma.
-------------------------	--	--

Lèxic	2.3. Ús de diccionaris, manuals de consulta i correctors en suport analògic o digital. 2.3. Les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors en funció del context i el propòsit comunicatiu.	EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.1. Produir, de manera autònoma, textos escrits i multimodals complexos de gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional que responguen a la situació comunicativa amb adequació, coherència, cohesió i correcció. 5.2. Utilitzar un llenguatge no discriminatori i detectar, de manera autònoma, els usos manipuladors de la llengua durant el procés de composició escrita. 5.3. Utilitzar, durant el procés d'escriptura, de manera reflexiva i autònoma, i utilitzant metallenguatge, els coneixements lingüístics textuais i discursius necessaris en la situació d'aprenentatge. 5.4. Planificar, textualitzar, revisar i editar, de manera autònoma, durant el procés d'escriptura, utilitzant les estratègies necessàries de manera precisa.
--------------	---	--

El club dels projectes	Biografia lingüística personal. Diversitat lingüística de l'entorn. Plurilingüisme, les famílies lingüístiques i les llengües del món.	MULTILINGÜISME I INTERCULTURALITAT 1.3. Mostrar interès i respecte per les diverses varietats lingüístiques, identificant i contrastant les seues característiques principals i diferenciant-les d'altres varietats en diferents contextos d'ús. 1.4. Identificar i qüestionar prejudicis i estereotips lingüístics a partir de l'anàlisi de la diversitat lingüística de l'entorn, de les llengües en contacte i dels drets lingüístics individuals i col·lectius, amb una actitud de respecte i valoració de la riquesa cultural, lingüística i dialectal.
	2.1. Estratègies per a adaptar el discurs a la situació comunicativa: grau de formalitat i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació. 2.1. Estratègies de gestió de les emocions en la comunicació. 2.2. Hàbits i conductes per a la comunicació segura en entorns virtuals. 2.2. Anàlisi de la imatge i elements paratextuals dels textos iconicoverbals i multimodals. 2.2. Comunicació i difusió creativa i respectuosa amb la propietat intel·lectual. 2.2. Eines digitals per al treball col·laboratiu i la comunicació. 2.3. L'expressió de la subjectivitat en textos. 2.3. Adequació del registre a la situació de comunicació. 2.4. Adequació a l'audiència i al temps d'exposició. 2.4. Planificació, producció i revisió de textos orals i multimodals. 2.4. Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal. 2.4. Estratègies d'expressió oral: interpretació i ús d'elements de la comunicació no verbal	EXPRESSIÓ ORAL 4.2. Produir discursos orals amb fluïdesa, una bona pronunciació i entonació, utilitzant de manera eficaç els elements prosòdics, els recursos no verbals i diferents suports audiovisuals que reforcen les idees expressades i que capten audiovisuals. l'atenció del receptor. 4.3. Efectuar produccions orals amb un registre formal, un llenguatge no discriminatori i un vocabulari ric i ajustat a la norma, fent ús d'expressions idiomàtiques, amb un domini òptim de la morfosintaxi, i reflexionant sobre la llengua, el seu ús i el propòsit comunicatiu. 4.4. Seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts, de manera autònoma, sobre temes d'interès acadèmic, personal o social, calibrant-ne la fiabilitat i pertinència, i reelaborar-la i comunicar-la de manera creativa adoptant un punt de vista crític i respectant els principis de propietat intel·lectual.

Lliçó 2

APARTAT	SABERS BÀSICS	CRITERIS D'AVALUACIÓ
Què en saps?	2.5. Estratègies de comprensió abans de la lectura: coneixements previs, objectius de lectura, hipòtesis per mitjà d'informació paratextual, tipologia, gènere i estructura del text.	COMPREENSIÓ ORAL I MULTIMODAL 2.1. Escoltar de manera activa, interpretar i valorar, de manera autònoma, textos orals i multimodals de gèneres, tipologies i registres diferents, propis de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluant-ne la qualitat i fiabilitat, així com la idoneïtat del canal utilitzat. COMPETÈNCIA LITERÀRIA 9.3. Establir, de manera progressivament autònoma, vincles entre els textos llegits i altres textos escrits, orals o multimodals, o bé amb altres manifestacions artístiques en funció de temes, tòpics, estructures, llenguatge i valors ètics o estètics, mostrant, a més, implicació i resposta personal del lector en la lectura.
	3.2. Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos, orals, escrits o multimodals, i manifestacions artístiques i culturals, i amb les noves formes de ficció en funció de temes, tòpics, estructures i llenguatges. Elements de continuïtat i ruptura.	
En parlem?	2.3. Diferències i interseccions entre llengua oral i llengua escrita en situacions comunicatives. 2.4. Discursos orals en situacions comunicatives de caràcter formal. 2.4. Adequació a l'audiència i al temps d'exposició. 2.4. Planificació, producció i revisió de textos orals i multimodals. 2.4. Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal. 2.4. Estratègies d'expressió oral: interpretació i ús d'elements de la comunicació no verbal.	EXPRESSIÓ ORAL 4.1. Produir, amb autonomia, discursos orals extensos sobre coneixements complexos ajustats a la situació comunicativa i als gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, amb adequació, coherència i cohesió, manifestant una consciència crítica cap al tema. 4.2. Produir discursos orals amb fluïdesa, una bona pronunciació i entonació, utilitzant de manera eficaç els elements prosòdics, els recursos no verbals i diferents suports audiovisuals que reforcen les idees expressades i que capten l'atenció del receptor. 4.3. Efectuar produccions orals amb un registre formal, un llenguatge no discriminatori i un vocabulari ric i ajustat a la norma, fent ús d'expressions idiomàtiques, amb un domini òptim de la morfosintaxi, i reflexionant sobre la llengua, el seu ús i el propòsit comunicatiu.

La cuina de l'escriptura	2.5. Estratègies de comprensió abans de la lectura: coneixements previs, objectius de lectura, hipòtesis per mitjà d'informació paratextual, tipologia, gènere i estructura del text. 2.5. Estratègies de comprensió durant la lectura: coherència interna del text, inferències, sentits figurats i significats no explícits. 2.5. Estratègies de comprensió després de la lectura: tema, tesi, idea principal, arguments, intenció de l'autor i organització del contingut. 2.5. Valoració de la forma i el contingut del text. 3.1. Identitat lectora: selecció d'obres variades i lectura autònoma, consciència i verbalització dels propis gustos. 3.2. Lectura i comprensió de textos literaris: estructura, aspectes formals, recursos estilístics i retòrics 3.2. Obres rellevants del patrimoni literari nacional i universal i de la literatura actual, inscrites en itineraris temàtics o de gènere, que incloguen la presència d'autores i autors. 3.2. Estratègies de construcció compartida de la interpretació de les obres. Converses literàries. 3.2. Lectura i comprensió de textos literaris: estructura, aspectes formals, recursos estilístics i retòrics. 3.2. Estratègies d'utilització d'informació sociohistòrica, cultural i artística bàsica per a construir la interpretació de les obres literàries. 3.2. Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos, orals, escrits o multimodals, i manifestacions artístiques i culturals, i amb les noves formes de ficció en funció de temes, tòpics, estructures i llenguatges. Elements de continuïtat i ruptura. 3.2. Estratègies per a interpretar obres i fragments literaris tenint en compte els valors culturals, ètics i estètics presents en els textos. Lectura amb perspectiva de gènere.	COMPENSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 3.1. Llegir, interpretar i valorar, de manera autònoma, textos escrits i multimodals de gèneres, tipologies i registres diferents propis de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluant-ne la qualitat i fiabilitat, així com la idoneïtat del canal utilitzat i l'eficàcia dels procediments comunicatius emprats. 3.3. Identificar les tipologies textuals i els gèneres discursius, i reconèixer l'estructura complexa i el format dels textos i les característiques lingüístiques específiques de cada text. EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.1. Produir, de manera autònoma, textos escrits i multimodals complexos de gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional que responguen a la situació comunicativa amb adequació, coherència, cohesió i correcció. COMPETÈNCIA LITERÀRIA 9.1. Llegir i escoltar fragments literaris i obres completes, de manera autònoma, tenint en compte els interessos de l'alumne. 9.2. Interpretar la informació rellevant de les obres literàries, de manera autònoma, i aportar conclusions amb reflexió i visió crítica. 9.3. Establir, de manera progressivament autònoma, vincles entre els textos llegits i altres textos escrits, orals o multimodals, o bé amb altres manifestacions artístiques en funció de temes, tòpics, estructures, llenguatge i valors ètics o estètics, mostrant, a més, implicació i resposta personal del lector en la lectura. 9.4. Expressar opinió sobre textos i obres literàries, utilitzant els recursos retòrics fonamentals, el metallenguatge i les característiques dels gèneres, de manera autònoma.
--	---	---

Tarannà	Diversitat lingüística de l'entorn. Plurilingüisme, les famílies lingüístiques i les llengües del món. Estratègies d'exploració i qüestionament de prejudicis i estereotips lingüístics. Drets lingüístics i la seua expressió en lleis i declaracions institucionals.	MULTILINGÜÍSME I INTERCULTURALITAT 1.1. Identificar i valorar les llengües d'Espanya i del món, i les varietats lingüístiques de les dues llengües oficials de la Comunitat Valenciana a partir de l'explicació del seu origen i del seu desenvolupament sociohistòric, contrastant aspectes lingüístics i discursius, així com els trets de les diferents varietats, en manifestacions orals, escrites i multimodals. 1.2. Mostrar interès per l'ús del valencià en les diferents situacions comunicatives de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, i valorar la seua importància com a llengua pròpia del territori. 1.4. Identificar i qüestionar prejudicis i estereotips lingüístics a partir de l'anàlisi de la diversitat lingüística de l'entorn, de les llengües en contacte i dels drets lingüístics individuals i col·lectius, amb una actitud de respecte i valoració de la riquesa cultural, lingüística i dialectal.
De lletra	2.3. Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos. 2.3. Ús coherent de les formes verbals en els textos. 2.3. Ús de diccionaris, manuals de consulta i correctors en suport analògic o digital. 2.3. Observació, comparació i manipulació d'estructures lingüístiques. 2.3. La llengua com a sistema i les seues unitats bàsiques. 2.6. Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals. Propietat lèxica.	EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.1. Produir, de manera autònoma, textos escrits i multimodals complexos de gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional que responguen a la situació comunicativa amb adequació, coherència, cohesió i correcció. 5.3. Utilitzar, durant el procés d'escriptura, de manera reflexiva i autònoma, i utilitzant metallenguatge, els coneixements lingüístics textuais i discursius necessaris en la situació d'aprenentatge. 5.4. Planificar, textualitzar, revisar i editar, de manera autònoma, durant el procés d'escriptura, utilitzant les estratègies necessàries de manera precisa.

Literatura	3.2. Obres rellevants del patrimoni literari nacional i universal i de la literatura actual, inscrites en itineraris temàtics o de gènere, que incloguen la presència d'autores i autors. 3.2. Estratègies de construcció compartida de la interpretació de les obres. Converses literàries. 3.2. Lectura i comprensió de textos literaris: estructura, aspectes formals, recursos estilístics i retòrics. 3.2. Estratègies d'utilització d'informació sociohistòrica, cultural i artística bàsica per a construir la interpretació de les obres literàries. 3.2. Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos, orals, escrits o multimodals, i manifestacions artístiques i culturals, i amb les noves formes de ficció en funció de temes, tòpics, estructures i llenguatges. Elements de continuïtat i ruptura. 3.2. Estratègies per a interpretar obres i fragments literaris tenint en compte els valors culturals, ètics i estètics presents en els textos. Lectura amb perspectiva de gènere.	LECTURA AUTÒNOMA 8.1. Llegir obres diverses i textos escrits i multimodals de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, seleccionant de manera autònoma els que millor s'ajusten en cada moment vital als seus gustos, interessos i necessitats personals. COMPETÈNCIA LITERÀRIA 9.1. Llegir i escoltar fragments literaris i obres completes, de manera autònoma, tenint en compte els interessos de l'alumne. 9.2. Interpretar la informació rellevant de les obres literàries, de manera autònoma, i aportar conclusions amb reflexió i visió crítica. 9.3. Establir, de manera progressivament autònoma, vincles entre els textos llegits i altres textos escrits, orals o multimodals, o bé amb altres manifestacions artístiques en funció de temes, tòpics, estructures, llenguatge i valors ètics o estètics, mostrant, a més, implicació i resposta personal del lector en la lectura. 9.4. Expressar opinió sobre textos i obres literàries, utilitzant els recursos retòrics fonamentals, el metallenguatge i les característiques dels gèneres, de manera autònoma.
Lèxic	2.3. Procediments lèxics (afixos) i sintàctics per al canvi de categoria gramatical. 2.3. Procediments d'adquisició i formació de paraules: els canvis en el seu significat.	5.1. Produir, de manera autònoma, textos escrits i multimodals complexos de gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional que responguen a la situació comunicativa amb adequació, coherència, cohesió i correcció.

El club dels projectes	2.1. Estratègies per a adaptar el discurs a la situació comunicativa: grau de formalitat i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació. 2.1. Estratègies de detecció i ús d'un llenguatge verbal i icònic no discriminatori. 2.1. Estratègies de reflexió sobre el procés d'aprenentatge, autoavaluació i autocorrecció. 2.1. Estratègies de gestió de les emocions en la comunicació. 2.2. Xarxes socials i mitjans de comunicació. Etiqueta digital. Riscos de desinformació, manipulació i vulneració de la privacitat en la xarxa. 2.2. Hàbits i conductes per a la comunicació segura en entorns virtuals. 2.2. Anàlisi de la imatge i elements paratextuals dels textos iconicoverbals i multimodals. 2.2. Comunicació i difusió creativa i respectuosa amb la propietat intel·lectual. 2.2. Utilització de la biblioteca i dels recursos digitals. 2.2. Eines digitals per al treball col·laboratiu i la comunicació. 2.3. Adequació del registre a la situació de comunicació. 2.4. Planificació, producció i revisió de textos orals i multimodals. 2.6. Estratègies del procés d'escriptura i multimodal: revisió i correcció. 2.6 Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals. Propietat lèxica. 2.6. Presentació cuidada de les produccions escrites. 2.6. Elements gràfics i paratextuals. 2.6. Interaccions escrites en situacions comunicatives de caràcter formal i informal.	EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.1. Produir, de manera autònoma, textos escrits i multimodals complexos de gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional que responguen a la situació comunicativa amb adequació, coherència, cohesió i correcció. 5.2. Utilitzar un llenguatge no discriminatori i detectar, de manera autònoma, els usos manipuladors de la llengua durant el procés de composició escrita. 5.3. Utilitzar, durant el procés d'escriptura, de manera reflexiva i autònoma, i utilitzant metallenguatge, els coneixements lingüístics textuals i discursius necessaris en la situació d'aprenentatge. 5.4. Planificar, textualitzar, revisar i editar, de manera autònoma, durant el procés d'escriptura, utilitzant les estratègies necessàries de manera precisa. EXPRESSIÓ ORAL 4.1. Produir, amb autonomia, discursos orals extensos sobre coneixements complexos ajustats a la situació comunicativa i als gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, amb adequació, coherència i cohesió, manifestant una consciència crítica cap al tema. 4.2. Produir discursos orals amb fluïdesa, una bona pronunciació i entonació, utilitzant de manera eficaç els elements prosòdics, els recursos no verbals i diferents suports audiovisuals que reforcen les idees expressades i que capten audiovisuals. l'atenció del receptor. 4.3. Efectuar produccions orals amb un registre formal, un llenguatge no discriminatori i un vocabulari ric i ajustat a la norma, fent ús d'expressions idiomàtiques, amb un domini òptim de la morfosintaxi, i reflexionant sobre la llengua, el seu ús i el propòsit comunicatiu.
--------------------------------------	--	---

Lliçó 3

APARTAT	SABERS BÀSICS	CRITERIS D'AVALUACIÓ
Què en saps?	2.4. Estratègies de comprensió oral: sentit global del text i relació entre les seues parts, selecció i retenció de la informació rellevant.	2.2. Interpretar el sentit global i les idees principals i secundàries de textos orals i multimodals de coneixements complexos i ajustats a la situació comunicativa. 2.3. Extraure i interpretar informació (explícita i implícita) dels textos orals i multimodals, dels elements no verbals i dels elements prosòdics, així com identificar incongruències entre text i elements no verbals, i valorar de manera crítica i raonada els continguts, el propòsit del text i la intenció de l'emissor

En parlem?	2.1. Tipologies textuals i gèneres discursius. 2.3. La implicació de l'emissor en els textos. 2.4. Discursos orals en situacions comunicatives de caràcter formal. 2.4. Adequació a l'audiència i al temps d'exposició. 2.4. Planificació, producció i revisió de textos orals i multimodals. 2.4. Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal. Deliberació oral argumentada. 2.4. Estratègies d'expressió oral: interpretació i ús d'elements de la comunicació no verbal. 2.4. Estratègies d'escolta activa, assertivitat i resolució dialogada dels conflictes, tenint en compte la perspectiva de gènere. 2.4. Interaccions orals en situacions comunicatives de caràcter formal i informal. 2.4. Estratègies de cortesia lingüística i cooperació conversacional.	EXPRESSIÓ ORAL 4.1. Produir, amb autonomia, discursos orals extensos sobre coneixements complexos ajustats a la situació comunicativa i als gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, amb adequació, coherència i cohesió, manifestant una consciència crítica cap al tema. 4.2. Produir discursos orals amb fluïdesa, una bona pronunciació i entonació, utilitzant de manera eficaç els elements prosòdics, els recursos no verbals i diferents suports audiovisuals que reforcen les idees expressades i que capten l'atenció del receptor. 4.3. Seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts, de manera autònoma, sobre temes d'interés acadèmic, personal o social, calibrant-ne la fiabilitat i pertinència, i reelaborar-la i comunicar-la de manera creativa adoptant un punt de vista crític i respectant els principis de propietat intel·lectual. INTERACCIÓ ORAL, ESCRITA I MULTIMODAL 6.1. Identificar i rebutjar, de manera autònoma, els usos discriminatoris i manipuladors de la llengua, a partir de la reflexió i l'anàlisi dels elements verbals i no verbals utilitzats en el discurs. 6.2. Utilitzar estratègies, de manera autònoma, per a la gestió dialogada de conflictes en l'àmbit personal, educatiu i social.
--------------------------	--	---

La cuina de l'escriptura	2.1. Tipologies textuals i gèneres discursius. 2.1. Propietats textuals: coherència, cohesió i adequació. 2.3. L'expressió de la subjectivitat en textos. 2.4. Estratègies de comprensió oral: sentit global del text i relació entre les seues parts, selecció i retenció de la informació rellevant. 2.4. Valoració de la forma i el contingut del text. 2.4. Discursos orals en situacions comunicatives de caràcter formal. 2.4. Adequació a l'audiència i al temps d'exposició. 2.4. Planificació, producció i revisió de textos orals i multimodals. 2.4. Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal. 2.4. Estratègies d'expressió oral: interpretació i ús d'elements de la comunicació no verbal. 2.4. Estratègies d'escolta activa, assertivitat i resolució dialogada dels conflictes, tenint en compte la perspectiva de gènere. 2.4. Interaccions orals en situacions comunicatives de caràcter formal i informal. 2.4. Estratègies de cortesia lingüística i cooperació conversacional. 2.6. Estratègies del procés d'escriptura i multimodal: planificació, textualització, revisió i correcció. 2.6. Interaccions escrites en situacions comunicatives de caràcter formal i informal.	COMPREENSIÓ ORAL I MULTIMODAL 2.1. Escoltar de manera activa, interpretar i valorar, de manera autònoma, textos orals i multimodals de gèneres, tipologies i registres diferents, propis de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluant-ne la qualitat i fiabilitat, així com la idoneïtat del canal utilitzat. COMPREENSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 3.3. Identificar les tipologies textuals i els gèneres discursius, i reconèixer l'estructura complexa i el format dels textos i les característiques lingüístiques específiques de cada tipus de text. EXPRESSIÓ ORAL 4.1. Produir, amb autonomia, discursos orals extensos sobre coneixements complexos ajustats a la situació comunicativa i als gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, amb adequació, coherència i cohesió, manifestant una consciència crítica cap al tema. EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.1. Produir, de manera autònoma, textos escrits i multimodals complexos de gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional que responguen a la situació comunicativa amb adequació, coherència, cohesió i correcció.
Tarannà	Plurilingüisme, les famílies lingüístiques i les llengües del món. Estratègies d'exploració i qüestionament de prejudicis i estereotips lingüístics.	MULTILINGÜÍSME I INTERCULTURALITAT 1.1. Identificar i valorar les llengües d'Espanya i del món, i les varietats lingüístiques de les dues llengües oficials de la Comunitat Valenciana a partir de l'explicació del seu origen i del seu desenvolupament sociohistòric, contrastant aspectes lingüístics i discursius, així com els trets de les diferents varietats, en manifestacions orals, escrites i multimodals. 1.2. Mostrar interès per l'ús del valencià en les diferents situacions comunicatives de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, i valorar la seua importància com a llengua pròpia del territori.

De lletra	2.3. Cohesió: mecanismes de referència interna gramaticals (substitucions pronominals) i lèxics (nominalitzacions i hiperònims de significat abstracte, sinònims, repeticions i el·lipsis). 2.3. Ús coherent de les formes verbals en els textos. 2.3. Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos. 2.3. Observació, comparació i manipulació d'estructures lingüístiques. 2.3. Formes gramaticals i funcions sintàctiques. 2.6. Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals. Propietat lèxica.	EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.3. Utilitzar, durant el procés d'escriptura, de manera reflexiva i autònoma, i utilitzant metallenguatge, els coneixements lingüístics textuals i discursius necessaris en la situació d'aprenentatge. 5.4. Planificar, textualitzar, revisar i editar, de manera autònoma, durant el procés d'escriptura, utilitzant les estratègies necessàries de manera precisa.
Literatura	3.2. Obres rellevants del patrimoni literari nacional i universal i de la literatura actual, inscrites en itineraris temàtics o de gènere, que incloguen la presència d'autores i autors. 3.2. Estratègies de construcció compartida de la interpretació de les obres. Converses literàries. 3.2. Lectura i comprensió de textos literaris: estructura, aspectes formals, recursos estilístics i retòrics 3.2. Estratègies d'utilització d'informació sociohistòrica, cultural i artística bàsica per a construir la interpretació de les obres literàries. 3.2. Estratègies per a interpretar obres i fragments literaris tenint en compte els valors culturals, ètics i estètics presents en els textos. Lectura amb perspectiva de gènere.	COMPETÈNCIA LITERÀRIA 9.1. Llegir i escoltar fragments literaris i obres completes, de manera autònoma, tenint en compte els interessos de l'alumne. 9.2. Interpretar la informació rellevant de les obres literàries, de manera autònoma, i aportar conclusions amb reflexió i visió crítica. 9.4. Expressar opinió sobre textos i obres literàries, utilitzant els recursos retòrics fonamentals, el metallenguatge i les característiques dels gèneres, de manera autònoma.

Lèxic	2.3. Procediments lèxics (afixos) i sintàctics per al canvi de categoria gramatical. 2.3. Procediments d'adquisició i formació de paraules: els canvis en el seu significat. 2.3. Les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors en funció del context i el propòsit comunicatiu. 2.3. Les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors en funció del context i el propòsit comunicatiu. 2.6. Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals. Propietat lèxica.	EXPRESSIÓ ORAL 4.3. Efectuar produccions orals amb un registre formal, un llenguatge no discriminatori i un vocabulari ric i ajustat a la norma, fent ús d'expressions idiomàtiques, amb un domini òptim de la morfosintaxi, i reflexionant sobre la llengua, el seu ús i el propòsit comunicatiu. EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL. 5.1. Produir, de manera autònoma, textos escrits i multimodals complexos de gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional que responguen a la situació comunicativa amb adequació, coherència, cohesió i correcció. 5.2. Utilitzar un llenguatge no discriminatori i detectar, de manera autònoma, els usos manipuladors de la llengua durant el procés de composició escrita. 5.3. Utilitzar, durant el procés d'escriptura, de manera reflexiva i autònoma, i utilitzant metallenguatge, els coneixements lingüístics textuais i discursius necessaris en la situació d'aprenentatge.
--------------	---	--

El club dels projectes	2.1. Estratègies per a adaptar el discurs a la situació comunicativa: grau de formalitat i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació. 2.1. Estratègies de reflexió sobre el procés d'aprenentatge, autoavaluació i autocorrecció. 2.2. Xarxes socials i mitjans de comunicació. Etiqueta digital. Riscos de desinformació, manipulació i vulneració de la privacitat en la xarxa. 2.2. Hàbits i conductes per a la comunicació segura en entorns virtuals. 2.2. Anàlisi de la imatge i elements paratextuals dels textos iconicoverbals i multimodals. 2.2. Comunicació i difusió creativa i respectuosa amb la propietat intel·lectual. 2.2. Eines digitals per al treball col·laboratiu i la comunicació. 2.3. Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos. 2.4. Planificació, producció i revisió de textos orals i multimodals. 2.4. Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal. 2.4. Estratègies d'expressió oral: interpretació i ús d'elements de la comunicació no verbal. 2.4. Estratègies d'escolta activa, assertivitat i resolució dialogada dels conflictes, tenint en compte la perspectiva de gènere. 2.6. Estratègies del procés d'escriptura i multimodal: planificació, textualització, revisió i correcció.	COMPRENSIÓ ORAL I MULTIMODAL 2.2. Interpretar el sentit global i les idees principals i secundàries de textos orals i multimodals de coneixements complexos i ajustats a la situació comunicativa. EXPRESSIÓ ORAL 4.2. Produir discursos orals amb fluïdesa, una bona pronunciació i entonació, utilitzant de manera eficaç els elements pro- sòdics, els recursos no verbals i diferents suports audiovisuals que reforcen les idees expressades i que capten audiovisuals. l'atenció del receptor. 4.3. Efectuar produccions orals amb un registre formal, un llenguatge no discrimina- tori i un vocabulari ric i ajustat a la norma, fent ús d'expressions idiomàtiques, amb un domini òptim de la morfosintaxi, i reflexionant sobre la llengua, el seu ús i el propòsit comunicatiu.
--------------------------------------	---	---

Lliçó 4

APARTAT	SABERS BÀSICS	CRITERIS D'AVUACIÓ
Què en saps?	2.4. Estratègies de comprensió oral: sentit global del text i relació entre les seues parts, selecció i retenció de la informació rellevant. 2.5. Estratègies de comprensió durant la lectura: coherència interna del text, inferències, sentits figurats i significats no explícits.	COMPREENSIÓ ORAL I MULTIMODAL 2.2. Interpretar el sentit global i les idees principals i secundàries de textos orals i multimodals de coneixements complexos i ajustats a la situació comunicativa. COMPREENSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 3.1. Llegir, interpretar i valorar, de manera autònoma, textos escrits i multimodals de gèneres, tipologies i registres diferents propis de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluant-ne la qualitat i fiabilitat, així com la idoneïtat del canal utilitzat i l'eficàcia dels procediments emprats.
	3.2. Obres rellevants del patrimoni literari nacional i universal i de la literatura actual, inscrites en itineraris temàtics o de gènere, que incloguen la presència d'autores i autors. 3.2. Estratègies de construcció compartida de la interpretació de les obres. Converses literàries	EXPRESSIÓ ORAL 4.1. Produir, amb autonomia, discursos orals extensos sobre coneixements complexos ajustats a la situació comunicativa i als gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, amb adequació, coherència i cohesió, manifestant una consciència crítica cap al tema. EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.1. Produir, de manera autònoma, textos escrits i multimodals complexos de gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional que responguen a la situació comunicativa amb adequació, coherència, cohesió i correcció. COMPETÈNCIA LITERÀRIA 9.2. Interpretar la informació rellevant de les obres literàries, de manera autònoma, i aportar conclusions amb reflexió i visió crítica. 9.4. Expressar opinió sobre obres literàries, utilitzant els recursos retòrics fonamentals, el metallenguatge i les característiques dels gèneres, de manera autònoma.

En parlem?	3.2. Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos, orals, escrits o multimodals, i manifestacions artístiques i culturals, i amb les noves formes de ficció en funció de temes, tòpics, estructures i llenguatges. Elements de continuïtat i ruptura. 3.2. Estratègies per a interpretar obres i fragments literaris tenint en compte els valors culturals, ètics i estètics presents en els textos. Lectura amb perspectiva de gènere.	COMPETÈNCIA LITERÀRIA 9.3. Establir, de manera progressivament autònoma, vincles entre els textos llegits i altres textos escrits, orals o multimodals, o bé amb altres manifestacions artístiques en funció de temes, tòpics, estructures, llenguatge i valors ètics o estètics, mostrant, a més, implicació i resposta personal del lector en la lectura.
La cuina de l'escriptura	3.2. Lectura i comprensió de textos literaris: estructura, aspectes formals, recursos estilístics i retòrics.	COMPETÈNCIA LITERÀRIA 9.3. Establir, de manera progressivament autònoma, vincles entre els textos llegits i altres textos escrits, orals o multimodals, o bé amb altres manifestacions artístiques en funció de temes, tòpics, estructures, llenguatge i valors ètics o estètics, mostrant, a més, implicació i resposta personal del lector en la lectura. 9.4. Expressar opinió sobre textos i obres literàries, utilitzant els recursos retòrics fonamentals, el metallenguatge i les característiques dels gèneres, de manera autònoma. Crear textos literaris (relats breus, dramatitzacions, poemes, cançons...) aplicant els recursos literaris adequats a cada gènere, de manera autònoma.
Tarannà	Diversitat lingüística de l'entorn Variació lingüística	MULTILINGÜISME I INTERCULTURALITAT 1.2. Mostrar interès per l'ús del valencià en les diferents situacions comunicatives de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, i valorar la seua importància com a llengua pròpia del territori. Mostrar interès i respecte per les diverses varietats lingüístiques, identificant i contrastant les seues característiques principals i diferenciant-les d'altres varietats en diferents contextos d'ús.

De lletra	2.3. Cohesió: mecanismes de referència interna gramaticals (substitucions pronominals) i lèxics (nominalitzacions i hiperònims de significat abstracte, sinònims, repeticions i el·lipsis). 2.3. Ús coherent de les formes verbals en els textos. 2.3. Els signes de puntuació com a mecanisme organitzador del text escrit. La seua relació amb el significat. 2.3. Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos. 2.3. Ús de diccionaris, manuals de consulta i correctors en suport analògic o digital 2.3. Observació, comparació i manipulació d'estructures lingüístiques. 2.3. La llengua com a sistema i les seues unitats bàsiques. 2.3. Formes gramaticals i funcions sintàctiques. 2.6. Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals. Propietat lèxica. 2.6. Presentació cuidada de les produccions escrites.	EXPRESSIÓ ORAL 4.3. Efectuar produccions orals amb un registre formal, un llenguatge no discriminatori i un vocabulari ric i ajustat a la norma, fent ús d'expressions idiomàtiques, amb un domini òptim de la morfosintaxi, i reflexionant sobre la llengua, el seu ús i el propòsit comunicatiu. EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.3. Utilitzar, durant el procés d'escriptura, de manera reflexiva i autònoma, i utilitzant metallenguatge, els coneixements lingüístics textuais i discursius necessaris en la situació d'aprenentatge.
------------------	--	--

Literatura	3.2. Obres rellevants del patrimoni literari nacional i universal i de la literatura actual, inscrites en itineraris temàtics o de gènere, que incloguen la presència d'autores i autors. 3.2. Lectura i comprensió de textos literaris: estructura, aspectes formals, recursos estilístics i retòrics. 3.2. Estratègies d'utilització d'informació sociohistòrica, cultural i artística bàsica per a construir la interpretació de les obres literàries. 3.2. Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos, orals, escrits o multimodals, i manifestacions artístiques i culturals, i amb les noves formes de ficció en funció de temes, tòpics, estructures i llenguatges. Elements de continuïtat i ruptura. 3.2. Estratègies per a interpretar obres i fragments literaris tenint en compte els valors culturals, ètics i estètics presents en els textos. Lectura amb perspectiva de gènere.	COMPETÈNCIA LITERÀRIA 9.1. Interpretar la informació rellevant de les obres literàries, de manera autònoma, i aportar conclusions amb reflexió i visió crítica. 9.2. Establir, de manera progressivament autònoma, vincles entre els textos llegits i altres textos escrits, orals o multimodals, o bé amb altres manifestacions artístiques en funció de temes, tòpics, estructures, llenguatge i valors ètics o estètics, mostrant, a més, implicació i resposta personal del lector en la lectura. 9.3. Expressar opinió sobre textos i obres literàries, utilitzant els recursos retòrics fonamentals, el metallenguatge i les característiques dels gèneres, de manera autònoma.
Lèxic	2.3. Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos. 2.3. Ús de diccionaris, manuals de consulta i correctors en suport analògic o digital. 2.3. Procediments d'adquisició i formació de paraules: els canvis en el seu significat. 2.3. Les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors en funció del context i el propòsit comunicatiu. 2.6. Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals. Propietat lèxica.	EXPRESSIÓ ORAL 4.3. Efectuar produccions orals amb un registre formal, un llenguatge no discriminatori i un vocabulari ric i ajustat a la norma, fent ús d'expressions idiomàtiques, amb un domini òptim de la morfosintaxi, i reflexionant sobre la llengua, el seu ús i el propòsit comunicatiu. EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.3. Utilitzar, durant el procés d'escriptura, de manera reflexiva i autònoma, i utilitzant metallenguatge, els coneixements lingüístics textuais i discursius necessaris en la situació d'aprenentatge.

El club dels projectes	2.2. Anàlisi de la imatge i elements paratextuals dels textos iconicoverbals i multimodals. 2.2. Usos de l'escriptura per a l'organització del pensament: notes, esquemes, mapes conceptuals, resums, etc. 2.2. Estratègies d'ús i tractament de fonts documentals diverses. 2.2. Comunicació i difusió creativa i respectuosa amb la propietat intel·lectual. 2.2. Utilització de la biblioteca i dels recursos digitals. 2.2. Eines digitals per al treball col·laboratiu i la comunicació. 2.6. Estratègies del procés d'escriptura i multimodal: planificació, textualització, revisió i correcció. 2.6. Presentació cuidada de les produccions escrites. 2.6. Elements gràfics i paratextuals.	EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.1. Produir, de manera autònoma, textos escrits i multimodals complexos de gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional que responguen a la situació comunicativa amb adequació, coherència, cohesió i correcció. 5.4. Planificar, textualitzar, revisar i editar, de manera autònoma, durant el procés d'escriptura, utilitzant les estratègies necessàries de manera precisa. COMPETÈNCIA LITERÀRIA 9.5. Crear textos literaris (relats breus, dramatitzacions, poemes, cançons...) aplicant els recursos literaris adequats a cada gènere, de manera autònoma.
--------------------------------------	--	---

Lliçó 5

APARTAT	SABERS BÀSICS	CRITERIS D'AVUACIÓ
Què en saps?	2.4. Estratègies de comprensió oral: sentit global del text i relació entre les seues parts, selecció i retenció de la informació rellevant. 2.5. Estratègies de comprensió durant la lectura: coherència interna del text, inferències, sentits figurats i significats no explícits.	COMPREENSIÓ ORAL I MULTIMODAL 2.2. Interpretar el sentit global i les idees principals i secundàries de textos orals i multimodals de coneixements complexos i ajustats a la situació comunicativa. COMPREENSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 3.1. Llegir, interpretar i valorar, de manera autònoma, textos escrits i multimodals de gèneres, tipologies i registres diferents propis de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluant-ne la qualitat i fiabilitat, així com la idoneïtat del canal utilitzat i l'eficàcia dels procediments emprats.
En parlem?	2.2. Xarxes socials i mitjans de comunicació. Etiqueta digital. Riscos de desinformació, manipulació i vulneració de la privacitat en la xarxa. 2.2. Hàbits i conductes per a la comunicació segura en entorns virtuals. 2.2. Anàlisi de la imatge i elements paratextuals dels textos iconicoverbals i multimodals.	COMPREENSIÓ ORAL I MULTIMODAL 2.3. Extraure i interpretar informació (explícita i implícita) dels textos orals i multimodals, dels elements no verbals i dels elements prosòdics, així com identificar incongruències entre text i elements no verbals, i valorar de manera crítica i raonada els continguts, el propòsit del text i la intenció de l'emissor COMPREENSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 3.4. Localitzar, seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts, avaluant-ne la fiabilitat i pertinença en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i desinformació, en diferents textos multimodals en mitjans digitals, de manera autònoma, de l'àmbit personal, social, educatiu i professional.

La cuina de l'escriptura	2.2. Xarxes socials i mitjans de comunicació. Etiqueta digital. Riscos de desinformació, manipulació i vulneració de la privacitat en la xarxa. 2.2. Hàbits i conductes per a la comunicació segura en entorns virtuals. 2.2. Anàlisi de la imatge i elements paratextuals dels textos iconicoverbals i multimodals.	COMPRESIÓ ORAL I MULTIMODAL 2.3. Extraure i interpretar informació (explícita i implícita) dels textos orals i multimodals, dels elements no verbals i dels elements prosòdics, així com identificar incongruències entre text i elements no verbals, i valorar de manera crítica i raonada els continguts, el propòsit del text i la intenció de l'emissor COMPRESIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 3.4. Localitzar, seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts, avaluant-ne la fiabilitat i pertinença en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i desinformació, en diferents textos multimodals en mitjans digitals, de manera autònoma, de l'àmbit personal, social, educatiu i professional.
Tarannà	Estratègies d'exploració i qüestionament de prejudicis i estereotips lingüístics. Fenòmens del contacte entre llengües. Drets lingüístics i la seua expressió en lleis i declaracions institucionals.	MULTILINGÜÍSME I INTERCULTURALITAT 1.4. Identificar i qüestionar prejudicis i estereotips lingüístics a partir de l'anàlisi de la diversitat lingüística de l'entorn, de les llengües en contacte i dels drets lingüístics individuals i col·lectius, amb una actitud de respecte i valoració de la riquesa cultural, lingüística i dialectal.
De lletra	2.3. Ús coherent de les formes verbals en els textos. 2.3. Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos. 2.3. Els signes de puntuació com a mecanisme organitzador del text escrit. La seua relació amb el significat. 2.3. Correlació temporal en la coordinació i subordinació d'oracions. 2.3. Ús de diccionaris, manuals de consulta i correctors en suport analògic o digital. 2.3. Observació, comparació i manipulació d'estructures lingüístiques. 2.3. Formes gramaticals i funcions sintàctiques. 2.6. Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals. Propietat lèxica. 2.6. Presentació cuidada de les produccions escrites.	EXPRESSIÓ ORAL 4.3. Efectuar produccions orals amb un registre formal, un llenguatge no discriminatori i un vocabulari ric i ajustat a la norma, fent ús d'expressions idiomàtiques, amb un domini òptim de la morfosintaxi, i reflexionant sobre la llengua, el seu ús i el propòsit comunicatiu. EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.3. Utilitzar, durant el procés d'escriptura, de manera reflexiva i autònoma, i utilitzant metallenguatge, els coneixements lingüístics textuals i discursius necessaris en la situació d'aprenentatge.

Literatura	3.2. Obres rellevants del patrimoni literari nacional i universal i de la literatura actual, inscrites en itineraris temàtics o de gènere, que incloguen la presència d'autores i autors. 3.2. Lectura i comprensió de textos literaris: estructura, aspectes formals, recursos estilístics i retòrics. 3.2. Estratègies d'utilització d'informació sociohistòrica, cultural i artística bàsica per a construir la interpretació de les obres literàries. 3.2. Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos, orals, escrits o multimodals, i manifestacions artístiques i culturals, i amb les noves formes de ficció en funció de temes, tòpics, estructures i llenguatges. Elements de continuïtat i ruptura. 3.2. Estratègies per a interpretar obres i fragments literaris tenint en compte els valors culturals, ètics i estètics presents en els textos. Lectura amb perspectiva de gènere. 3.2. Lectura expressiva, dramatització i recitació dels textos tenint en compte els processos de comprensió, apropiació i oralització implicats.	COMPETÈNCIA LITERÀRIA 9.1. Llegir i escoltar fragments literaris i obres completes, de manera autònoma, tenint en compte els interessos de l'alumne. 9.2. Interpretar la informació rellevant de les obres literàries, de manera autònoma, i aportar conclusions amb reflexió i visió crítica. 9.3. Establir, de manera progressivament autònoma, vincles entre els textos llegits i altres textos escrits, orals o multimodals, o bé amb altres manifestacions artístiques en funció de temes, tòpics, estructures, llenguatge i valors ètics o estètics, mostrant, a més, implicació i resposta personal del lector en la lectura. 9.4. Expressar opinió sobre textos i obres literàries, utilitzant els recursos retòrics fonamentals, el metallenguatge i les característiques dels gèneres, de manera autònoma. 9.5. Crear textos literaris (relats breus, dramatitzacions, poemes, cançons...) aplicant els recursos literaris adequats a cada gènere, de manera autònoma. 9.6. Organitzar i participar en manifestacions literàries, recitals i representacions teatrals.
-------------------	--	--

Lèxic	Variació lingüística.	MULTILINGÜÍSME I INTERCULTURALITAT
	2.3. Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos. 2.3. Ús de diccionaris, manuals de consulta i correctors en suport analògic o digital. 2.3. Les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors en funció del context i el propòsit comunicatiu. 2.6. Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals. Propietat lèxica.	1.3. Mostrar interès i respecte per les diverses varietats lingüístiques, identificant i contrastant les seues característiques principals i diferenciant-les d'altres varietats en diferents contextos d'ús. EXPRESSIÓ ORAL 4.3. Efectuar produccions orals amb un registre formal, un llenguatge no discriminatori i un vocabulari ric i ajustat a la norma, fent ús d'expressions idiomàtiques, amb un domini òptim de la morfosintaxi, i reflexionant sobre la llengua, el seu ús i el propòsit comunicatiu. EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL. 5.1. Produir, de manera autònoma, textos escrits i multimodals complexos de gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional que responguen a la situació comunicativa amb adequació, coherència, cohesió i correcció. 5.2. Utilitzar, durant el procés d'escriptura, de manera reflexiva i autònoma, i utilitzant metallenguatge, els coneixements lingüístics textuais i discursius necessaris en la situació d'aprenentatge.

El club dels projectes	2.2. Usos de l'escriptura per a l'organització del pensament: notes, esquemes, mapes conceptuals, resums, etc. 2.2. Estratègies de cerca en fonts documentals diverses i amb diferents suports i formats, amb criteris de fiabilitat, qualitat i pertinència. 2.2. Estratègies d'ús i tractament de fonts documentals diverses. 3.1. Ús de la biblioteca escolar i pública. Circuit literari i lector. Participació en actes culturals. 3.2. Obres rellevants del patrimoni literari nacional i universal i de la literatura actual, inscrites en itineraris temàtics o de gènere, que incloguen la presència d'autores i autors. 3.2. Estratègies de construcció compartida de la interpretació de les obres. Converses literàries. 3.2. Estratègies d'utilització d'informació sociohistòrica, cultural i artística bàsica per a construir la interpretació de les obres literàries.	EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 2.6 Estratègies del procés d'escriptura i multimodal: planificació, textualització, revisió i correcció. 2.6 Elements gràfics i paratextuals. COMPETÈNCIA LITERÀRIA 9.2. Interpretar la informació rellevant de les obres literàries, de manera autònoma, i aportar conclusions amb reflexió i visió crítica.
--------------------------------------	---	---

Lliçó 6

APARTAT	SABERS BÀSICS	CRITERIS D'AVUACIÓ
Què en saps?	3.2. Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos, orals, escrits o multimodals, i manifestacions artístiques i culturals, i amb les noves formes de ficció en funció de temes, tòpics, estructures i llenguatges. Elements de continuïtat i ruptura.	COMPENSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 3.1. Llegir, interpretar i valorar, de manera autònoma, textos escrits i multimodals de gèneres, tipologies i registres diferents propis de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluant-ne la qualitat i fiabilitat, així com la idoneïtat del canal utilitzat i l'eficàcia dels procediments comunicatius emprats. COMPETÈNCIA LITERÀRIA 9.2. Interpretar la informació rellevant de les obres literàries, de manera autònoma, i aportar conclusions amb reflexió i visió crítica.
En parlem?	2.1. Estratègies per a adaptar el discurs a la situació comunicativa: grau de formalitat i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació. 2.1. Tipologies textuals i gèneres discursius.	EXPRESSIÓ ORAL 4.1. Produir, amb autonomia, discursos orals extensos sobre coneixements complexos ajustats a la situació comunicativa i als gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, amb adequació, coherència i cohesió, manifestant una consciència crítica cap al tema. EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.1. Produir, de manera autònoma, textos escrits i multimodals complexos de gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional que responguen a la situació comunicativa amb adequació, coherència, cohesió i correcció. 5.2. Utilitzar un llenguatge no discriminatori i detectar, de manera autònoma, els usos manipuladors de la llengua durant el procés de composició escrita.

La cuina de l'escriptura	2.1. Estratègies per a adaptar el discurs a la situació comunicativa: grau de formalitat i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació. 2.1. Propietats textuais: coherència, cohesió i adequació. 2.1. Tipologies textuais i gèneres discursius.	EXPRESSIÓ ORAL 4.1. Produir, amb autonomia, discursos orals extensos sobre coneixements complexos ajustats a la situació comunicativa i als gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, amb adequació, coherència i cohesió, manifestant una consciència crítica cap al tema. EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.1. Produir, de manera autònoma, textos escrits i multimodals complexos de gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional que responguen a la situació comunicativa amb adequació, coherència, cohesió i correcció. 5.2. Utilitzar un llenguatge no discriminatori i detectar, de manera autònoma, els usos manipuladors de la llengua durant el procés de composició escrita.
--	--	---

Tarannà	Estratègies d'exploració i qüestionament de prejudicis i estereotips lingüístics. Fenòmens del contacte entre llengües. Estratègies per al contrast i la transferència entre les llengües.	MULTILINGÜÍSME I INTERCULTURALITAT 1.1. Identificar i valorar les llengües d'Espanya i del món, i les varietats lingüístiques de les dues llengües oficials de la Comunitat Valenciana a partir de l'explicació del seu origen i del seu desenvolupament sociohistòric, contrastant aspectes lingüístics i discursius, així com els trets de les diferents varietats, en manifestacions orals, escrites i multimodals. 1.3. Identificar i qüestionar prejudicis i estereotips lingüístics a partir de l'anàlisi de la diversitat lingüística de l'entorn, de les llengües en contacte i dels drets lingüístics individuals i col·lectius, amb una actitud de respecte i valoració de la riquesa cultural, lingüística i dialectal. 1.4. Identificar i qüestionar prejudicis i estereotips lingüístics a partir de l'anàlisi de la diversitat lingüística de l'entorn, de les llengües en contacte i dels drets lingüístics individuals i col·lectius, amb una actitud de respecte i valoració de la riquesa cultural, lingüística i dialectal.
De lletra	2.3. Ús coherent de les formes verbals en els textos. 2.3. Cohesió: connectors textuais temporals, explicatius, d'ordre i de contrast, distributius, de causa, de conseqüència, de condició i d'hipòtesi. 2.3. Relació entre els esquemes semàntic i sintàctic de l'oració simple. Observació i transformació d'enunciats i ús de la terminologia sintàctica. 2.3. Correlació temporal en la coordinació i subordinació d'oracions. 2.3. Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos. 2.3. Ús de diccionaris, manuals de consulta i correctors en suport analògic o digital. 2.3. Observació, comparació i manipulació d'estructures lingüístiques. 2.6. Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals. Propietat lèxica.	EXPRESSIÓ ORAL 4.3. Efectuar produccions orals amb un registre formal, un llenguatge no discriminatori i un vocabulari ric i ajustat a la norma, fent ús d'expressions idiomàtiques, amb un domini òptim de la morfosintaxi, i reflexionant sobre la llengua, el seu ús i el propòsit comunicatiu. EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.3. Utilitzar, durant el procés d'escriptura, de manera reflexiva i autònoma, i utilitzant metallenguatge, els coneixements lingüístics textuais i discursius necessaris en la situació d'aprenentatge.

Literatura	3.1. Identitat lectora: selecció d'obres variades i lectura autònoma, consciència i verbalització dels propis gustos. 3.2. Obres rellevants del patrimoni literari nacional i universal i de la literatura actual, inscrites en itineraris temàtics o de gènere, que incloguen la presència d'autores i autors. 3.2. Estratègies de construcció compartida de la interpretació de les obres. Converses literàries 3.2. Lectura i comprensió de textos literaris: estructura, aspectes formals, recursos estilístics i retòrics 3.2. Estratègies d'utilització d'informació sociohistòrica, cultural i artística bàsica per a construir la interpretació de les obres literàries. 3.2. Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos, orals, escrits o multimodals, i manifestacions artístiques i culturals, i amb les noves formes de ficció en funció de temes, tòpics, estructures i llenguatges. Elements de continuïtat i ruptura. 3.2. Estratègies per a interpretar obres i fragments literaris tenint en compte els valors culturals, ètics i estètics presents en els textos. Lectura amb perspectiva de gènere. 3.2. Lectura expressiva, dramatització i recitació dels textos tenint en compte els processos de comprensió, apropiació i oralització implicats. 3.2. Planificació i creació de textos a partir de l'apropriació de les convencions del llenguatge literari i en referència a models donats (imitació, transformació, continuació, etc.).	LECTURA AUTÒNOMA 8.1. Llegir obres diverses i textos escrits i multimodals de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, seleccionant de manera autònoma els que millor s'ajusten en cada moment vital als seus gustos, interessos i necessitats personals. COMPETÈNCIA LITERÀRIA 9.1. Llegir i escoltar fragments literaris i obres completes, de manera autònoma, tenint en compte els interessos de l'alumne. 9.2. Interpretar la informació rellevant de les obres literàries, de manera autònoma, i aportar conclusions amb reflexió i visió crítica. 9.3. Establir, de manera progressivament autònoma, vincles entre els textos llegits i altres textos escrits, orals o multimodals, o bé amb altres manifestacions artístiques en funció de temes, tòpics, estructures, llenguatge i valors ètics o estètics, mostrant, a més, implicació i resposta personal del lector en la lectura. 9.4. Expressar opinió sobre textos i obres literàries, utilitzant els recursos retòrics fonamentals, el metallenguatge i les característiques dels gèneres, de manera autònoma. 9.5. Crear textos literaris (relats breus, dramatitzacions, poemes, cançons...) aplicant els recursos literaris adequats a cada gènere, de manera autònoma. 9.6. Organitzar i participar en manifestacions literàries, recitals i representacions teatrals.
--------------------------	---	---

Lèxic	2.3. Ús de diccionaris, manuals de consulta i correctors en suport analògic o digital. 2.3. Les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors en funció del context i el propòsit comunicatiu. 2.6. Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals. Propietat lèxica.	EXPRESSIÓ ORAL 4.3. Efectuar produccions orals amb un registre formal, un llenguatge no discriminatori i un vocabulari ric i ajustat a la norma, fent ús d'expressions idiomàtiques, amb un domini òptim de la morfosintaxi, i reflexionant sobre la llengua, el seu ús i el propòsit comunicatiu. EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.1. Utilitzar un llenguatge no discriminatori i detectar, de manera autònoma, els usos manipuladors de la llengua durant el procés de composició escrita. 5.2. Utilitzar, durant el procés d'escriptura, de manera reflexiva i autònoma, i utilitzant metallenguatge, els coneixements lingüístics textuais i discursius necessaris en la situació d'aprenentatge.
--------------	--	--

El club dels projectes	2.1. Estratègies per a adaptar el discurs a la situació comunicativa: grau de formalitat i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació. 2.2. Anàlisi de la imatge i elements paratextuals dels textos iconicoverbals i multimodals. 2.2. Estratègies de cerca en fonts documentals diverses i amb diferents suports i formats, amb criteris de fiabilitat, qualitat i pertinència. 2.2. Ús de models per a analitzar, valorar, reorganitzar i sintetitzar la informació en esquemes propis. 2.2. Comunicació i difusió creativa i respectuosa amb la propietat intel·lectual. 2.2. Utilització de la biblioteca i dels recursos digitals. 2.2. Eines digitals per al treball col·laboratiu i la comunicació. 2.4. Planificació, producció i revisió de textos orals i multimodals. 2.4. Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal. 2.4. Estratègies d'expressió oral: interpretació i ús d'elements de la comunicació no verbal. 3.2. Obres rellevants del patrimoni literari nacional i universal i de la literatura actual, inscrites en itineraris temàtics o de gènere, que incloguen la presència d'autores i autors. 3.2. Lectura expressiva, dramatització i recitació dels textos tenint en compte els processos de comprensió, apropiació i oralització implicats. 3.2. Planificació i creació de textos a partir de l'apropriació de les convencions del llenguatge literari i en referència a models donats (imitació, transformació, continuació, etc.).	EXPRESSIÓ ORAL 4.1. Produir, amb autonomia, discursos orals extensos sobre coneixements complexos ajustats a la situació comunicativa i als gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, amb adequació, coherència i cohesió, manifestant una consciència crítica cap al tema. 4.2. Produir discursos orals amb fluïdesa, una bona pronunciació i entonació, utilitzant de manera eficaç els elements prosòdics, els recursos no verbals i diferents suports audiovisuals que reforcen les idees expressades i que capten audiovisuals. l'atenció del receptor. 4.3. Efectuar produccions orals amb un registre formal, un llenguatge no discriminatori i un vocabulari ric i ajustat a la norma, fent ús d'expressions idiomàtiques, amb un domini òptim de la morfosintaxi, i reflexionant sobre la llengua, el seu ús i el propòsit comunicatiu. 4.4. Seleccionar i contrastar informació procedent de diferents fonts, de manera autònoma, sobre temes d'interés acadèmic, personal o social, calibrant-ne la fiabilitat i pertinència, i reelaborar-la i comunicar-la de manera creativa adoptant un punt de vista crític i respectant els principis de propietat intel·lectual. COMPETÈNCIA LITERÀRIA 9.2. Interpretar la informació rellevant de les obres literàries, de manera autònoma, i aportar conclusions amb reflexió i visió crítica. 9.3. Establir, de manera progressivament autònoma, vincles entre els textos llegits i altres textos escrits, orals o multimodals, o bé amb altres manifestacions artístiques en funció de temes, tòpics, estructures, llenguatge i valors ètics o estètics, mostrant, a més, implicació i resposta personal del lector en la lectura. 9.4. Expressar opinió sobre textos i obres literàries, utilitzant els recursos retòrics fonamentals, el metallenguatge i les característiques dels gèneres, de manera autònoma.
--------------------------------------	---	--

Lliçó 7

APARTAT	SABERS BÀSICS	CRITERIS D'AVUACIÓ
Què en saps?	2.5. Estratègies de comprensió abans de la lectura: coneixements previs, objectius de lectura, hipòtesis per mitjà d'informació paratextual, tipologia, gènere i estructura del text.	COMPREENSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 3.1. Llegir, interpretar i valorar, de manera autònoma, textos escrits i multimodals de gèneres, tipologies i registres diferents propis de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluant-ne la qualitat i fiabilitat, així com la idoneïtat del canal utilitzat i l'eficàcia dels procediments comunicatius emprats. 3.2. Aplicar, de manera autònoma, tot tipus d'estratègies per a comprendre el sentit global i la informació específica, distingir les idees principals de les secundàries, obtenir informació literal, interpretar informació explícita i implícita i valorar de manera raonada i crítica els continguts, el propòsit de diferents textos i la intenció de l'emissor.
En parlem?	2.1. Estratègies per a adaptar el discurs a la situació comunicativa: grau de formalitat i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació. 2.1. Tipologies textuais i gèneres discursius.	COMPREENSIÓ ORAL I MULTIMODAL 2.3. Extraure i interpretar informació (explícita i implícita) dels textos orals i multimodals, dels elements no verbals i dels elements prosòdics, així com identificar incongruències entre text i elements no verbals, i valorar de manera crítica i raonada els continguts, el propòsit del text i la intenció de l'emissor COMPREENSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 3.3. Identificar les tipologies textuais i els gèneres discursius, i reconèixer l'estructura complexa i el format dels textos i les característiques lingüístiques específiques de cada tipus de text. 3.5. Aplicar, de manera autònoma, tot tipus d'estratègies per a la cerca, selecció, gestió i edició de la informació, en diferents textos multimodals, per a ampliar coneixements de manera responsable, contrastar i valorar la informació de fonts diverses, atenent el context i la intenció comunicativa, i utilitzar-la citant-ne les fonts i respectant els principis de propietat intel·lectual.

La cuina de l'escriptura	2.1. Estratègies per a adaptar el discurs a la situació comunicativa: grau de formalitat i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació. 2.1. Tipologies textuais i gèneres discursius. 2.6. Estratègies del procés d'escriptura i multimodal: planificació, textualització, revisió i correcció. 2.6. Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals. Propietat lèxica. 2.6. Presentació cuidada de les produccions escrites.	EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.1. Produir, de manera autònoma, textos escrits i multimodals complexos de gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional que responguen a la situació comunicativa amb adequació, coherència, cohesió i correcció. 5.2. Utilitzar un llenguatge no discriminatori i detectar, de manera autònoma, els usos manipuladors de la llengua durant el procés de composició escrita. 5.3. Utilitzar, durant el procés d'escriptura, de manera reflexiva i autònoma, i utilitzant metallenguatge, els coneixements lingüístics textuais i discursius necessaris en la situació d'aprenentatge. 5.4. Planificar, textualitzar, revisar i editar, de manera autònoma, durant el procés d'escriptura, utilitzant les estratègies necessàries de manera precisa.
Tarannà	Desenvolupament sociohistòric de les llengües d'Espanya.	MULTILINGÜÍSME I INTERCULTURALITAT 1.1. Identificar i valorar les llengües d'Espanya i del món, i les varietats lingüístiques de les dues llengües oficials de la Comunitat Valenciana a partir de l'explicació del seu origen i del seu desenvolupament sociohistòric, contrastant aspectes lingüístics i discursius, així com els trets de les diferents varietats, en manifestacions orals, escrites i multimodals.

De lletra	2.3. Correlació temporal en la coordinació i subordinació d'oracions. 2.3. Cohesió: connectors textuais temporals, explicatius, d'ordre i de contrast, distributius, de causa, de conseqüència, de condició i d'hipòtesi. 2.3. Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos. 2.3. Ús de diccionaris, manuals de consulta i correctors en suport analògic o digital. 2.3. Observació, comparació i manipulació d'estructures lingüístiques. 2.3. Formes gramaticals i funcions sintàctiques. 2.6. Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals. Propietat lèxica. 2.6. Presentació cuidada de les produccions escrites.	EXPRESSIÓ ORAL 4.3. Efectuar produccions orals amb un registre formal, un llenguatge no discriminatori i un vocabulari ric i ajustat a la norma, fent ús d'expressions idiomàtiques, amb un domini òptim de la morfosintaxi, i reflexionant sobre la llengua, el seu ús i el propòsit comunicatiu. EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.3. Utilitzar, durant el procés d'escriptura, de manera reflexiva i autònoma, i utilitzant metallenguatge, els coneixements lingüístics textuais i discursius necessaris en la situació d'aprenentatge.
------------------	---	--

Litera- tura	3.2. Obres rellevants del patrimoni literari nacional i universal i de la literatura actual, inscrites en itineraris temàtics o de gènere, que incloguen la presència d'autores i autors. 3.2. Estratègies de construcció compartida de la interpretació de les obres. Converses literàries. 3.2. Lectura i comprensió de textos literaris: estructura, aspectes formals, recursos estilístics i retòrics. 3.2. Estratègies d'utilització d'informació sociohistòrica, cultural i artística bàsica per a construir la interpretació de les obres literàries. 3.2. Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos, orals, escrits o multimodals, i manifestacions artístiques i culturals, i amb les noves formes de ficció en funció de temes, tòpics, estructures i llenguatges. Elements de continuïtat i ruptura. 3.2. Estratègies per a interpretar obres i fragments literaris tenint en compte els valors culturals, ètics i estètics presents en els textos. Lectura amb perspectiva de gènere. 3.2. Lectura expressiva, dramatització i recitació dels textos tenint en compte els processos de comprensió, apropiació i oralització implicats. 3.2. Planificació i creació de textos a partir de l'apropriació de les convencions del llenguatge literari i en referència a models donats (imitació, transformació, continuació, etc.).	COMPETÈNCIA LITERÀRIA 9.1. Llegir i escoltar fragments literaris i obres completes, de manera autònoma, tenint en compte els interessos de l'alumne. 9.2. Interpretar la informació rellevant de les obres literàries, de manera autònoma, i aportar conclusions amb reflexió i visió crítica. 9.3. Establir, de manera progressivament autònoma, vincles entre els textos llegits i altres textos escrits, orals o multimodals, o bé amb altres manifestacions artístiques en funció de temes, tòpics, estructures, llenguatge i valors ètics o estètics, mostrant, a més, implicació i resposta personal del lector en la lectura. 9.4. Expressar opinió sobre textos i obres literàries, utilitzant els recursos retòrics fonamentals, el metallenguatge i les característiques dels gèneres, de manera autònoma. 9.5. Crear textos literaris (relats breus, dramatitzacions, poemes, cançons...) aplicant els recursos literaris adequats a cada gènere, de manera autònoma. 9.6. Organitzar i participar en manifestacions literàries, recitals i representacions teatrals.
-------------------------	--	---

Lèxic	2.3. Ús de diccionaris, manuals de consulta i correctors en suport analògic o digital. 2.3. Les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors en funció del context i el propòsit comunicatiu.	EXPRESSIÓ ORAL 4.3. Efectuar produccions orals amb un registre formal, un llenguatge no discriminatori i un vocabulari ric i ajustat a la norma, fent ús d'expressions idiomàtiques, amb un domini òptim de la morfosintaxi, i reflexionant sobre la llengua, el seu ús i el propòsit comunicatiu. EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.3. Utilitzar, durant el procés d'escriptura, de manera reflexiva i autònoma, i utilitzant metallenguatge, els coneixements lingüístics textuals i discursius necessaris en la situació d'aprenentatge.
El club dels projectes	2.2. Usos de l'escriptura per a l'organització del pensament: notes, esquemes, mapes conceptuals, resums, etc. 2.2. Estratègies de cerca en fonts documentals diverses i amb diferents suports i formats, amb criteris de fiabilitat, qualitat i pertinència. 2.2. Comunicació i difusió creativa i respectuosa amb la propietat intel·lectual. 2.2. Utilització de la biblioteca i dels recursos digitals. 2.2. Eines digitals per al treball col·laboratiu i la comunicació. 2.3. Adequació del registre a la situació de comunicació.	EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.1. Produir, de manera autònoma, textos escrits i multimodals complexos de gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional que responguen a la situació comunicativa amb adequació, coherència, cohesió i correcció. 5.3. Utilitzar, durant el procés d'escriptura, de manera reflexiva i autònoma, i utilitzant metallenguatge, els coneixements lingüístics textuals i discursius necessaris en la situació d'aprenentatge. 5.4. Planificar, textualitzar, revisar i editar, de manera autònoma, durant el procés d'escriptura, utilitzant les estratègies necessàries de manera precisa.

Lliçó 8

APARTAT	SABERS BÀSICS	CRITERIS D'AVALUACIÓ
Què en saps?	3.2. Estratègies d'utilització d'informació sociohistòrica, cultural i artística bàsica per a construir la interpretació de les obres literàries.	9.2. Interpretar la informació rellevant de les obres literàries, de manera autònoma, i aportar conclusions amb reflexió i visió crítica.
En parlem?	2.4. Estratègies d'escolta activa, assertivitat i resolució dialogada dels conflictes, tenint en compte la perspectiva de gènere . 2.4. Interaccions orals en situacions comunicatives de caràcter formal i informal. 2.4. Estratègies de cortesia lingüística i cooperació conversacional.	INTERACCIÓ ORAL, ESCRITA I MULTIMODAL 6.1. Interactuar oralment, amb autonomia, sobre coneixements complexos ajustats a la situació comunicativa de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, per mitjà de diferents suports, aplicant l'escolta activa i utilitzant un vocabulari precís i no discriminatori, la cortesia lingüística, l'etiqueta digital i els recursos no verbals que faciliten la construcció d'un discurs consensuat, utilitzant un vocabulari ric, correcte i no discriminatori, i implicant-se de manera activa i reflexiva amb una actitud dialogant i d'escolta per a la construcció d'un discurs comú consensuat. 6.2. Identificar i rebutjar, de manera autònoma, els usos discriminatoris i manipuladors de la llengua, a partir de la reflexió i l'anàlisi dels elements verbals i no verbals utilitzats en el discurs. 6.3. Utilitzar estratègies, de manera autònoma, per a la gestió dialogada de conflictes en l'àmbit personal, educatiu i social. 6.4. Interactuar en textos escrits i multimodals complexos de manera asíncrona i síncrona amb autonomia, mostrant empatia i respecte per les diferents necessitats, idees i motivacions dels interlocutors, amb adequació, coherència, cohesió, correcció i un vocabulari ric i no discriminatori. MEDIACIÓ ORAL, ESCRITA I MULTIMODAL 7.1. Mostrar interès per participar en la solució de problemes de comprensió recíproca entre parlants de llengües o varietats lingüístiques diferents, sobre assumptes diversos de l'àmbit personal, social, educatiu i professional.

La cuina de l'escriptura	2.1. Gèneres discursius propis de l'àmbit professional: el currículum, la carta de motivació i l'entrevista de treball. 2.6. Presentació cuidada de les produccions escrites. 2.6. Interaccions escrites en situacions comunicatives de caràcter formal i informal.	EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.1. Produir, de manera autònoma, textos escrits i multimodals complexos de gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional que responguen a la situació comunicativa amb adequació, coherència, cohesió i correcció. 5.2. Utilitzar un llenguatge no discriminatori i detectar, de manera autònoma, els usos manipuladors de la llengua durant el procés de composició escrita.
Tarannà	Estratègies d'exploració i qüestionament de prejudicis i estereotips lingüístics. Fenòmens del contacte entre llengües. Drets lingüístics i la seua expressió en lleis i declaracions institucionals.	MULTILINGÜÍSME I INTERCULTURALITAT 1.1. Mostrar interès per l'ús del valencià en les diferents situacions comunicatives de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, i valorar la seua importància com a llengua pròpia del territori. 1.4. Identificar i qüestionar prejudicis i estereotips lingüístics a partir de l'anàlisi de la diversitat lingüística de l'entorn, de les llengües en contacte i dels drets lingüístics individuals i col·lectius, amb una actitud de respecte i valoració de la riquesa cultural, lingüística i dialectal.
De lletra	2.3. Cohesió: mecanismes de referència interna gramaticals (substitucions pronominals) i lèxics (nominalitzacions i hiperònims de significat abstracte, sinònims, repeticions i el·lipsis). 2.3. Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos. 2.3. Ús de diccionaris, manuals de consulta i correctors en suport analògic o digital. 2.3. Observació, comparació i manipulació d'estructures lingüístiques. 2.6. Aplicació de les normes ortogràfiques i gramaticals. Propietat lèxica. 2.6. Presentació cuidada de les produccions escrites.	EXPRESSIÓ ORAL 4.3. Efectuar produccions orals amb un registre formal, un llenguatge no discriminatori i un vocabulari ric i ajustat a la norma, fent ús d'expressions idiomàtiques, amb un domini òptim de la morfosintaxi, i reflexionant sobre la llengua, el seu ús i el propòsit comunicatiu. EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.3. Utilitzar, durant el procés d'escriptura, de manera reflexiva i autònoma, i utilitzant metallenguatge, els coneixements lingüístics textuals i discursius necessaris en la situació d'aprenentatge.

Literatura	1.1. Identitat lectora: selecció d'obres variades i lectura autònoma, consciència i verbalització dels propis gustos. 1.2. Obres rellevants del patrimoni literari nacional i universal i de la literatura actual, inscrites en itineraris temàtics o de gènere, que incloguen la presència d'autores i autors. 3.2. Estratègies de construcció compartida de la interpretació de les obres. Converses literàries. 3.2. Lectura i comprensió de textos literaris: estructura, aspectes formals, recursos estilístics i retòrics 3.2. Estratègies d'utilització d'informació sociohistòrica, cultural i artística bàsica per a construir la interpretació de les obres literàries. 3.2. Relació i comparació dels textos llegits amb altres textos, orals, escrits o multimodals, i manifestacions artístiques i culturals, i amb les noves formes de ficció en funció de temes, tòpics, estructures i llenguatges. Elements de continuïtat i ruptura.	LECTURA AUTÒNOMA 1.1. Llegir obres diverses i textos escrits i multimodals de l'àmbit personal, social, educatiu i professional, seleccionant de manera autònoma els que millor s'ajusten en cada moment vital als seus gustos, interessos i necessitats personals. COMPETÈNCIA LITERÀRIA 1.1. Llegir i escoltar fragments literaris i obres completes, de manera autònoma, tenint en compte els interessos de l'alumne. 1.2. Interpretar la informació rellevant de les obres literàries, de manera autònoma, i aportar conclusions amb reflexió i visió crítica. 1.3. Establir, de manera progressivament autònoma, vincles entre els textos llegits i altres textos escrits, orals o multimodals, o bé amb altres manifestacions artístiques en funció de temes, tòpics, estructures, llenguatge i valors ètics o estètics, mostrant, a més, implicació i resposta personal del lector en la lectura. 1.4. Expressar opinió sobre textos i obres literàries, utilitzant els recursos retòrics fonamentals, el metallenguatge i les característiques dels gèneres, de manera autònoma.
-------------------	---	---

Lèxic	2.3. Correcció lingüística i revisió ortogràfica i gramatical dels textos. 2.3. Ús de diccionaris, manuals de consulta i correctors en suport analògic o digital. 2.3. Formes gramaticals i funcions sintàctiques. 2.3. Les relacions semàntiques entre paraules i els seus valors en funció del context i el propòsit comunicatiu.	EXPRESSIÓ ORAL 4.3. Efectuar produccions orals amb un registre formal, un llenguatge no discriminatori i un vocabulari ric i ajustat a la norma, fent ús d'expressions idiomàtiques, amb un domini òptim de la morfosintaxi, i reflexionant sobre la llengua, el seu ús i el propòsit comunicatiu. EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.1. Produir, de manera autònoma, textos escrits i multimodals complexos de gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional que responguen a la situació comunicativa amb adequació, coherència, cohesió i correcció. 5.2. Utilitzar un llenguatge no discriminatori i detectar, de manera autònoma, els usos manipuladors de la llengua durant el procés de composició escrita. 5.3. Utilitzar, durant el procés d'escriptura, de manera reflexiva i autònoma, i utilitzant metallenguatge, els coneixements lingüístics textuais i discursius necessaris en la situació d'aprenentatge.
--------------	---	---

El club dels projectes	2.1. Estratègies de reflexió sobre el procés d'aprenentatge, autoavaluació i autocorrecció. 2.2. Hàbits i conductes per a la comunicació segura en entorns virtuals. 2.2. Anàlisi de la imatge i elements paratextuals dels textos iconicoverbals i multimodals. 2.2. Usos de l'escriptura per a l'organització del pensament: notes, esquemes, mapes conceptuals, resums, etc. 2.2. Estratègies de cerca en fonts documentals diverses i amb diferents suports i formats, amb criteris de fiabilitat, qualitat i pertinència. 2.2. Estratègies d'ús i tractament de fonts documentals diverses. 2.2. Ús de models per a analitzar, valorar, reorganitzar i sintetitzar la informació en esquemes propis. 2.2. Comunicació i difusió creativa i respectuosa amb la propietat intel·lectual. 2.2. Utilització de la biblioteca i dels recursos digitals. 2.2. Eines digitals per al treball col·laboratiu i la comunicació.	EXPRESSIÓ ESCRITA I MULTIMODAL 5.1. Produir, de manera autònoma, textos escrits i multimodals complexos de gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu i professional que responguen a la situació comunicativa amb adequació, coherència, cohesió i correcció. 5.2. Utilitzar un llenguatge no discriminatori i detectar, de manera autònoma, els usos manipuladors de la llengua durant el procés de composició escrita. 5.3. Utilitzar, durant el procés d'escriptura, de manera reflexiva i autònoma, i utilitzant metallenguatge, els coneixements lingüístics textuais i discursius necessaris en la situació d'aprenentatge. 5.4. Planificar, textualitzar, revisar i editar, de manera autònoma, durant el procés d'escriptura, utilitzant les estratègies necessàries de manera precisa.
-------------------------------	--	--

11.2 DISTRIBUCIÓ TEMPORAL DE LES UNITATS DIDÀCTIQUES

Via ESO 4t està distribuït en 8 unitats didàctiques, pensades per a una mitjana de 15 sessions per lliçó, tot i que el temps dedicat a cada apartat variarà segons les característiques de cada grup. La recomanació de l'equip que ha elaborat els materials és la següent:

1a avaluació: lliçons 1, 2 i 3

2a avaluació: lliçons 4, 5 i 6

3a avaluació: lliçons 7 i 8

12. AVALUACIÓ DOCENT (model)

Després de cada avaluació, els membres del departament es reuneixen per a valorar els resultats i analitzar específicament els grups que no han respost als objectius de la matèria. S'acorden mesures a adoptar per a millorar el rendiment a classe, amb els alumnes i amb la col·laboració de les famílies mitjançant els informes que es faciliten al tutor perquè els comuniqui a les famílies, mínim un per trimestre. Els informes estan disponibles en el mòdul docent de la intranet del centre i, gràcies a la col·laboració del departament d'informàtica, permeten elaborar una informació simple i entenedora sobre el procés d'ensenyament i aprenentatge. A més de l'avaluació dels alumnes, també hi ha una avaluació del professorat.